

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2025/26: MJU6

Skogspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, framför allt med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om skog, bioekonomi och klimat, ägande, brukande och skydd av skog, artskydd, rådighetsinskränkningar och ersättning samt klimatanpassning inom skogsbruket.

I betänkandet finns elva reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 90 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Inledning.....	6
EU:s inflytande över skogspolitiken.....	10
Skog, bioekonomi och klimat.....	11
Ägande, brukande och formellt skydd av skog.....	19
Artskydd, rådgivningsinskränkningar och ersättning	28
Regler för avverkning av skog.....	34
Klimatanpassning inom skogsbruket	38
Utbildning, arbete och jämställdhet inom skogsnäringen	42
Rådgivning till skogsägare	45
Övriga skogspolitiska frågor	47
Motioner som bereds förenklat.....	50
Reservationer	52
1. EU:s inflytande över skogspolitiken, punkt 1 (C)	52
2. Skog, bioekonomi och klimat, punkt 2 (S)	52
3. Skog, bioekonomi och klimat, punkt 2 (C).....	53
4. Skog, bioekonomi och klimat, punkt 2 (MP).....	54
5. Ägande, brukande och formellt skydd av skog, punkt 3 (S).....	55
6. Ägande, brukande och formellt skydd av skog, punkt 3 (MP)	56
7. Artskydd, rådgivningsinskränkningar och ersättning, punkt 4 (C)	57
8. Regler för avverkning av skog, punkt 5 (V)	57
9. Klimatanpassning inom skogsbruket, punkt 6 (MP).....	59
10. Utbildning, arbete och jämställdhet inom skogsnäringen, punkt 7 (S).....	60
11. Rådgivning till skogsägare, punkt 8 (S).....	61
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	62
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	62
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	72

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. EU:s inflytande över skogspolitiken

Riksdagen avslår motion

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 69 och 71.

Reservation 1 (C)

2. Skog, bioekonomi och klimat

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 1 i denna del,

2025/26:2308 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 201,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 99 och 100,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 72 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 76 och 81.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

3. Ägande, brukande och formellt skydd av skog

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkandena 2 och 3,

2025/26:1900 av Matilda Ernkrans m.fl. (S),

2025/26:2514 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3,

2025/26:3259 av Camilla Brunsberg (M),

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 73–75 och 77.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (MP)

4. Artskydd, rådighetsinskränkningar och ersättning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2453 av Mats Green (M) och

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 7 (C)

5. Regler för avverkning av skog

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:515 av Anders Alftberg och Robert Stenkvis (båda SD),
2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) yrkande 3 och
2025/26:2784 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 13 och 18.

Reservation 8 (V)

6. Klimatanpassning inom skogsbruket

Riksdagen avslår motion

2025/26:3427 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 2–6.

Reservation 9 (MP)

7. Utbildning, arbete och jämställdhet inom skogsnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 9 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 83.

Reservation 10 (S)

8. Rådgivning till skogsägare

Riksdagen avslår motion

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 82 och 85.

Reservation 11 (S)

9. Övriga skogspolitiska frågor

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2263 av Sten Bergheden (M) och

2025/26:2984 av Marlène Lund Kopparklint (M).

10. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 15 januari 2026

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), John Widegren (M), Sofia Skönnbrink (S), Staffan Eklöf (SD), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Lars Johnsson (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Victoria Tiblom (SD), Elin Nilsson (L), Aida Birinxhiku (S) och Isak From (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 87 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. Motionsyrkandena handlar bl.a. om skog, bioekonomi och klimat, ägande, brukande och formellt skydd av skog, artskydd, rådhetsinskränkningar och ersättning samt klimatanpassning inom skogsbruket. Ett antal av dessa yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning.

Förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkandena som behandlas i förenklad ordning listas i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Inledning

Svensk skogspolitik

I proposition 1992/93:226 om en ny skogspolitik fastställdes två jämställda mål för skogspolitiken i Sverige: ett produktionsmål och ett miljömål. Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma där ska ges förutsättningar att fortleva i livskraftiga bestånd. Hotade arter och ekosystem ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas (prop. 1992/93:226 s. 27). Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att de ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar (prop. 1992/93:226 s. 32).

Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljökvalitetsmål. Det som särskilt berör skogsbruket är målet Levande skogar, och avsikten med det är att förstärka miljöhänsynen inom svenskt skogsbruk. Definitionen av miljö-kvalitetsmålet är: ”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.” Varje miljökvalitetsmål har preciseringar som förtydligar målet och används i den löpande uppföljningen av målet.

I proposition 2007/08:108 En skogspolitik i takt med tiden anförde regeringen att de jämställda produktions- och miljömålen fortsättningsvis ska vara oförändrade. Regeringen framhöll skogens roll för klimatet, behovet av en ökad tillväxt i skogen och en förbättrad generell hänsyn samt vikten av att behålla en stark skoglig myndighet. Regeringen föreslog vissa ändringar i skogsvårdslagen (1979:429) och att det skulle betonas i lagens portalparagraf att skogen är en förnybar resurs. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2007/08: MJU18, rskr. 2007/08:244).

Den svenska skogspolitiken bygger till stor del på frihet under ansvar, med begränsade sanktionsmöjligheter. Exempelvis är skogsvårdslagen en s.k. minimilag. För att de skogspolitiska målen ska nås förväntas skogsägare göra insatser utöver vad lagen kräver. Detta är en del av skogsbrukets s.k. sektorsansvar, vilket innebär att åtgärder som krävs för att bevara skogs-landskapets natur- och kulturmiljövärden är ett gemensamt ansvar för myndigheterna och skogsbruket. Relationen mellan skogsvårdslagstiftningens miniminivå och sektorsansvaret förtydligades i propositionen En skogspolitik i takt med tiden (se prop. 2007/08:108 s. 15 och 46).

I proposition 2021/22:58 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (i fortsättningen kallad skogspropositionen) framhölls att Sverige ska ha en växande skogsnäring och ökad hållbar skoglig tillväxt med god och säkerställd biomassa från den svenska skogen. I propositionen betonades att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta till vara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. Enligt regeringen bör frivilligt formellt skydd vara en grundläggande utgångspunkt och ett huvudsakligt arbetssätt för myndigheterna. I propositionen framhölls också behovet av regelförenklingar, ökad rådgivning och styrmedel samt arbetsformer för ökat engagemang för naturvården. Regeringen föreslog även nya ersättningsmarker och ett nytt markförsäljningsprogram från Sveaskog AB (Sveaskog) för att värna skogsägares möjlighet att fortsätta att bedriva skogsbruk. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag och bedömningar (bet. 2021/22: MJU18, rskr. 2021/22:206–207).

I maj 2018 fattade regeringen beslut om Sveriges första nationella skogsprogram. Visionen för skogsprogrammet är: ”Skogen, det gröna guldet, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.” För att uppnå visionen, som syftar till att ännu bättre ta vara på skogens möjligheter, har regeringen, i bred dialog, arbetat fram en strategi för Sveriges nationella skogsprogram. Det finns även en tillhörande handlingsplan för det nationella skogsprogrammet. I juli 2022 presenterade regeringen en uppdaterad handlingsplan för Sveriges nationella skogsprogram som syftar till att skapa en samlad bild av aktuella åtgärder med sikte mot 2030.

Den svenska skogspolitiken påverkas av lagstiftningen om äganderätten. I Sverige är äganderätten grundlagsskyddad. Av 2 kap. 15 § regeringsformen (RF) följer att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark utom när det krävs för att tillgodose allmänna angelägna intressen. Ersättning ska vara tillförsäkrad den för vilken det allmänna inskränker användningen av mark.

I det första tilläggsprotokollet till Europakonventionen föreskrivs i artikel 1 att varje fysisk eller juridisk person ska ha rätt till respekt för sin egendom och att ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser. Dessa bestämmelser inskränker inte en stats rätt att genomföra sådan lagstiftning som staten finner nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med det allmännas intresse eller för att säkerställa betalning av skatter eller andra pålagor eller av böter och viten (se även bet. 2015/16: KU15).

EU och skogen

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt innehåller ingen specifik rättslig grund för en gemensam skogsbrukspolitik, utan dessa frågor tillhör den

nationella beslutanderätten. Det finns dock lagstiftning och initiativ inom en rad olika politikområden som har en direkt eller indirekt påverkan på skog, skogsbruk och skogsnäring. Det handlar bl.a. om politik på klimat-, energi- och naturvårdsområdet. Exempel på lagstiftning som berör skogsbruket är rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar (taxonomiförordningen) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur (naturrestaureringsförordningen).

EU har sedan 1998 en icke-bindande skogsbruksstrategi (rådets resolution av den 15 december 1998 om en skogsbruksstrategi för Europeiska unionen). Genom denna har det inrättats en ram för skogsrelaterade åtgärder till stöd för en hållbar skogsförvaltning.

I maj 2005 gav jordbruks- och fiskerådet kommissionen mandat att inom ramen för den icke-bindande skogsstrategin från 1998 utarbeta en EU-handlingsplan för skog. I juni 2006 presenterade kommissionen meddelandet Handlingsplan för skog (COM(2006) 302). Handlingsplanen löpte mellan 2007 och 2011 och inriktades på fyra mål, nämligen konkurrenskraft, miljö, livskvalitet samt samordning och kommunikation. I september 2013 presenterade kommissionen en ny strategi för unionen, En ny EU-skogsstrategi – för skogarna och den skogsbaserade sektorn (COM(2013) 659), som löpte t.o.m. 2020. I juli 2021 antog kommissionen en ny EU-skogsstrategi för 2030. Strategin syftar till att komma till rätta med utmaningar såsom klimatförändringar och frigöra skogens potential för framtiden samt innehåller en plan för 2030 som kombinerar lagstiftningsåtgärder, finansiella åtgärder och frivilliga åtgärder.

Internationella åtaganden

Internationella åtaganden som påverkar skogspolitiken utgörs bl.a. av FN:s konvention om biologisk mångfald och Agenda 2030 för hållbar utveckling, särskilt hållbarhetsmål 15. De mål som slagits fast i FN:s konvention om biologisk mångfald som direkt berör skogen är följande:

- Mål 5: Till 2020 ska förlusttakten för alla naturliga livsmiljöer, inklusive skogar, minst ha halverats och där så är möjligt ha sänkts till nära noll, och förstörelsen och fragmenteringen ska ha minskat avsevärt.
- Mål 7: Senast 2020 ska områden som används för jordbruk, vattenbruk och skogsbruk förvaltas på ett hållbart sätt så att biologisk mångfald bevaras.

Vid den 15:e partskonferensen om biologisk mångfald i december 2022 (CBD COP 15) enades världens länder om ett nytt globalt ramverk för biologisk mångfald, även kallat det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald, och nya internationella mål för den biologiska mångfalden. Det nya ramverket innehåller totalt fyra tillståndsmål som ska uppnås till 2050 samt 23 åtgärds mål. Ett av de viktigaste målen handlar om att skydda 30 procent av jordens yta till havs och på land till 2030.

Hållbarhetsmål 15 i Agenda 2030 handlar om ekosystemen och biologisk mångfald. Delmål 15.2 handlar om att främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställa utarmade skogar. Till 2020 ska genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar främjas, avskogningen stoppas, utarmade skogar återställas och nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen kraftigt öka.

Den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES) tar fram kunskapsrapporter och relevanta verktyg och metoder för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. IPBES huvuduppgift är att göra helhetsbedömningar av tillståndet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Den 6 maj 2019 presenterade IPBES den första övergripande rapporten om tillståndet för världens biologiska mångfald och ekosystemtjänster: The Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services. Rapporten beskriver situationen som allvarlig eftersom fler arter än någonsin i mänsklighetens historia hotas av utrotning och många ekosystem förändras i snabb takt. I rapporten framhålls att det behövs grundläggande förändringar i samhället för att vända den negativa trenden med ökad förlust av biologisk mångfald.

Även FN:s ramkonvention om klimatförändringar (Framework Convention on Climate Change) berör skogsområdet. Konventionen är ett globalt ramverk för att begränsa klimatförändringarna. Skogen är en viktig del av de frågor som konventionen behandlar, t.ex. beräkningar av upptag och utsläpp av växthusgaser kopplade till skogsbruk.

Ministerkonferensen om skydd av skogarna i Europa (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe), även känd som Forest Europe, är ett samarbete mellan europeiska länder i syfte att diskutera gemensamma problem och möjligheter relaterade till skog och skogsbruk. Konferensen tar fram gemensamma strategier för sina 46 signatärer (45 länder och EU) så att de kan skydda sina skogar och bruka dem på ett hållbart sätt. Ett exempel är den gemensamma definitionen av hållbart skogsbruk under europeiska förhållanden som ministerkonferensen beslutat om.

EU:s inflytande över skogspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s inflytande över skogspolitiken.

Jämför reservation 1 (C).

Motionen

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 69 framhåller motionärerna att regeringen i förhandlingar om kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik ska fortsätta att utformas i Sverige. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 71 att utrymmet för nationell och regional anpassning av regler som berör skogen måste öka.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Frågan om EU:s inflytande över den svenska skogspolitiken har varit föremål för uttalanden från utskottets sida vid upprepade tillfällen, bl.a. i betänkande 2022/23:MJU15. I betänkandet anförde utskottet följande:

Utskottet tillmäter i likhet med regeringen frågan om att värna det nationella självbestämmandet i skogsfrågor stor betydelse. Utskottet är medvetet om att det finns politikområden inom EU som har direkta eller indirekta konsekvenser för svenskt skogsbruk och skogsnäring. Beslut som berör skogsbruket ska dock fattas på en nivå där det går att ta hänsyn till nationella förutsättningar. Principerna om subsidiaritet och proportion- alitet är viktiga i sammanhanget.

Motionsyrkanden som motsvarar de som nu är aktuella behandlades av utskottet under förra riksmötet och utskottet uttalade då följande (bet. 2024/25:MJU12):

Vilket inflytande EU bör ha över den nationella skogspolitiken är en fråga som har återkommit vid ett flertal tillfällen när utskottet tidigare har behandlat ärenden som rört skogen. Utskottet vidhåller sina tidigare uttalanden samt noterar att frågor om hur EU:s lagstiftning, arbetssätt och beslutsprocesser påverkar den svenska skogspolitiken och hur Sverige ska förhålla sig till detta även berörs i uppdraget till den pågående skogs- utredningen. Mot bakgrund av tidigare uttalanden och det arbete som pågår föreslår utskottet att motion [...] lämnas utan åtgärd.

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Skogsutredningen har redovisats till regeringen (SOU 2024:91 och SOU 2025:93) och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att skogsutredningen har redovisat sitt uppdrag och vidhåller, med hänvisning till det arbete som fortfarande pågår, tidigare uttalanden om

EU:s inflytande över den svenska skogspolitiken. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att motion 2025/26:3596 (C) yrkandena 69 och 71 lämnas utan åtgärd.

Skog, bioekonomi och klimat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skog, bioekonomi och klimat.

Jämför reservation 2 (S), 3 (C) och 4 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 76 framhåller motionärerna betydelsen av att utveckla skogens roll i klimatarbetet och dess bidrag till en växande bioekonomi.

Motion 2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 1 i denna del handlar om att möjliggöra balansen mellan tillväxt, produktion och naturvärden, och även här framhåller motionärerna skogens betydelse för omställningen.

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 72 föreslås att regeringen ska vara pådrivande för att EU-kommissionen ska ta fram en handlingsplan för bioekonomi som tydliggör och värderar skogens roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen. I kommittémotion 2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10 finns ett snarlikt förslag om att Sverige ska verka för en handlingsplan för bioekonomi inom EU som tydliggör och värderar skogens roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 201 lämnas förslag om att öka kolinlagringen i träprodukter genom att vidta åtgärder som styr den svenska produktionen av träprodukter från kortlivade mot en högre andel långlivade träprodukter.

Även partimotion 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 99 handlar om att skogsråvaran måste styras från kortlivade produkter till mer långlivade. Motionärerna anför dels att skogen behöver stå längre, dels att en större andel av skogsråvaran ska bli kvar som träprodukt, som trähus eller möbler, i stället för att den bränns upp eller bryts ned som exempelvis papper. I samma motion yrkande 100 föreslår motionärerna att det, i takt med att mängden lövträd ökar i skogsbrukssektorn, ska tillsättas en nationell samordnare och att det ska ges stöd till aktörer på marknaden som bygger upp en trävarubransch med långlivade träprodukter av lövträ.

I motion 2025/26:2308 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2 lämnas förslag om att överväga att ge regeringen i uppdrag att verka för att förädlingsgraden ska öka i den svenska skogssektorn i syfte att stärka sektorns konkurrenskraft

och öka kolinlagringen i skogsprodukter. Även i denna motion pekar motionärerna på att träprodukter som används i byggande och andra långlivade material lagrar kol under lång tid, vilket stärker den klimatnytta som skogen redan bidrar med.

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 81 lämnas förslag om att se över möjligheterna att stärka forskning och innovation med fokus på hållbara bruksmetoder, klimatanpassning, virkeskvalitet och skogens roll i bioekonomin.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

I juni 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare som skulle ta fram förslag till en strategi för en hållbar, konkurrenskraftig och växande svensk bioekonomi samt, vid behov, lämna förslag på åtgärder för att främja bioekonomins utveckling (dir. 2022:77). Syftet med utredningen var att främja hållbar tillväxt, förnyelse och sysselsättning i hela landet, bidra till miljö- och klimatnytta samt skapa en förstärkt försörjningsförmåga och minskad sårbarhet i samhället, baserat på biomassa från skogsbruks-, jordbruks- och fiskerinäringarna samt restråvaror i livsmedelsförädlingen. Utredningen antog namnet Bioekonomiutredningen. Den 29 mars 2023 överlämnade Bioekonomiutredningen delbetänkandet Förnybart i tanken – Ett styrmedelsförslag för en starkt bioekonomi (SOU 2023:15). Uppdraget i övrigt redovisades den 1 december 2023 i betänkandet En hållbar bioekonomistrategi – för ett välmående fossilfritt samhälle (SOU 2023:84). I slutbetänkandet föreslår Bioekonomiutredningen bl.a. att regeringen ska lägga fram ett förslag till riksdagen om en nationell strategi för bioekonomi, där riksdagen föreslås besluta om strategins övergripande mål, fokusområden och en plan för uppföljning och utvärdering. Vidare föreslår utredningen att regeringen vart fjärde år ska besluta om handlingsplaner som innehåller konkreta åtgärder för att nå det övergripande målet.

I utredningen lämnas också ett flertal förslag till åtgärder som kan påbörjas innan regeringen beslutar om en första handlingsplan. Regeringen har gått vidare med det förslag om en forskarskola om bioekonomi som utredningen presenterat i denna del (se nedan). Utredningen har även föreslagit att regeringen tar fram en särskild plan för ökat industriellt träbyggande och ökad träanvändning. Enligt Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) har regeringen inte gjort detta specifikt, men däremot verkar regeringen på andra sätt, inte minst inom EU-samarbetet, för att främja ett ökat trähusbyggande. Som framgår av regeringens klimathandlingsplan från 2024 deltar Sverige i ett flertal internationella processer för att främja träanvändning, t.ex. New European Bauhaus Academy och European Wood Policy. Utredningen har vidare föreslagit att regeringen ger Energimyndigheten, Formas och Vinnova i uppdrag att göra riktade insatser för tvärvetenskaplig och tvärssektoriell kunskapsuppbyggnad och innovation inom bioekonomi.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) har regeringen genom att etablera ett nytt forsknings- och innovationsprogram om cirkulär bioekonomi vid Formas, biosociety-programmet, i praktiken genomfört förslaget men modifierat utformningen. Skogsbruk ingår som ett område i biosocietyprogrammet.

Den 26 februari 2025 presenterade EU-kommissionen den nya given för ren industri¹, som fokuserar på EU:s konkurrenskraft och klimatomställning. I meddelandet belyser kommissionen vikten av en cirkulär bioekonomi som kan ersätta fossila material med förnybara, exempelvis trä.

I linje med vad som aviserats i arbetsprogrammet för 2025² presenterade kommissionen den 27 november 2025 en uppdaterad bioekonomistategi³. Strategin vilar på fyra huvudsakliga delar: att skala upp innovationer och investeringar, att bygga upp nya ledande marknader för biobaserade material och teknologier, att säkerställa en hållbar försörjning av biomassa i alla värdekedjor samt att utnyttja globala möjligheter. För att bygga upp ledande marknader vill kommissionen bl.a. främja de sektorer som skapar störst nytta för ekonomi och miljö, exempelvis biobaserade byggmaterial. När det gäller hållbarhetsaspekten vill kommissionen bl.a. ta initiativ som belönar skogsägare som förbättrar kolsänkor.

I december 2023 presenterade regeringen skrivelsen Regeringens klimat-handlingsplan – hela vägen till nettonoll (skr. 2023/24:59). I handlingsplanen anförde regeringen bl.a. att skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete. Många av lösningarna för att minska utsläppen inom EU mellan 2030 och 2040 väntas komma från skog och mark. Bioekonomin ger dubbel klimatnytta genom ökade upptag och substitutionseffekt, där biomassa ersätter fossila råvaror. Det är enligt regeringen viktigt att EU:s politik bortom 2030 utformas för att skapa incitament till en hållbar och växande bioekonomi.

I februari 2024 beslutade regeringen att utse en särskild utredare som skulle se över den nationella skogspolitiken (En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs, dir. 2024:16). Utredningen tog namnet 2024 års skogspolitiska utredning (nedan skogsutredningen). Syftet med utredningsuppdraget var att utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk, ökad skoglig tillväxt och en långsiktigt ökad tillgång till hållbar skoglig biomassa för att fullt ut kunna bidra till bl.a. klimatomställningen. I utredningsdirektiven anförde regeringen bl.a. att Sverige befinner sig mitt i en omställning till en cirkulär och biobaserad ekonomi med ökat värdeskapande och möjligheter till ökad resurseffektivitet i biobaserade näringar som ska bidra till att nå miljö- och klimatmålen samt de globala målen i Agenda 2030. Ambitiösa nationella klimatmål fram till 2045 och åtaganden inom EU:s klimatramverk till 2050 innebär ett ökat behov

¹ Given för en ren industri – en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet (COM(2025) 85 final).

² Kommissionens arbetsprogram 2025, Framåt tillsammans – en djärvare, enklare och snabbare union (COM(2025) 45 final).

³ En strategisk ram för en konkurrenskraftig och hållbar bioekonomi för EU (COM(2025) 960 final).

av skoglig biomassa inom och utanför Sverige och en ökning av den skogliga tillväxten och därmed ökad tillgång till biomassa, i linje med ett hållbart skogsbruk, är därför av stor vikt.

En del av utredningsuppdraget, som bl.a. handlade om att överväga alternativ till avverkningsanmälan och anmälan för samråd enligt miljöbalken, redovisades i december 2024 i delbetänkandet Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (SOU 2024:91). Övriga delar av uppdraget redovisades i augusti 2025 genom slutbetänkandet En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk (SOU 2025:93). Båda betänkandena bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I augusti 2022 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen (dir. 2022:126). Enligt direktiven skulle beredningen föreslå en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive netto upptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (land-use, land-use change and forestry, LULUCF). Efter att utredningstiden hade förlängts redovisades uppdraget i februari 2025 genom betänkandet SOU 2025:21 Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF). En del av betänkandet handlar om ökat nettoupptag i träprodukter, och Miljömålsberedningen gör i det sammanhanget följande bedömning (s. 285 f.):

- Nettoinlagringen av kol i träprodukter kan öka på tre huvudsakliga sätt: genom en ökad produktion av träprodukter, genom att en större andel av inhemsk träråvara blir långlivade träprodukter i stället för kortlivade samt genom att träprodukterna används på ett sätt som möjliggör ökad livslängd, återanvändning eller återvinning.
- En ökad produktion av träprodukter kräver ökad avverkning, vilket leder till minskad kolinlagring i levande biomassa. Kolinlagring i träprodukter kompenserar endast delvis för den minskningen. För att en ökning av upptaget i träprodukter ska bidra till ett ökat nettoupptag i markanvändningssektorn som helhet krävs också ökad återanvändning av träprodukter och att en ökad andel av skogsuttaget blir till långlivade produkter.
- Det framtida behovet av nya bostäder bör till stor del mötas med ökat byggande i trä som kommer att öka kolinlagringen i träprodukter.
- Ökat byggande i trä skapar en efterfrågan på långlivade träprodukter, vilket är en drivkraft både för ökad produktion (dvs. avverkning) och för en omfördelning från kortlivade till långlivade produkter.

Mot bakgrund av denna bedömning föreslår Miljömålsberedningen bl.a. dels att Skogsstyrelsen i sin information och rådgivning ska inkludera skogs-skötselmetoder som leder till långlivade träprodukter, dels att regeringen ska utse en särskild utredare som ska fungera som en nationell samordnare och stöd till aktörer på marknaden som bygger upp en trävarubransch med

långlivade träprodukter av lövträ i takt med att mängden lövträd ökar i skogsbrukssektorn. Miljömålsberedningens betänkande bereds inom Regeringskansliet.

I avsnittet om den politiska inriktningen i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel) anför regeringen bl.a. att det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete och att tillgången till biomassa är av stor vikt för att möjliggöra omställningen till fossilfria material och bränslen. Regeringens inriktning för det fortsatta arbetet är enligt budgetpropositionen att främja ett långsiktigt hållbart aktivt svenskt skogsbruk och en växande cirkulär bioekonomi med konkurrenskraftiga näringar. Enligt regeringen är en hållbar bioekonomi, en långsiktigt ökad tillgång till hållbar biomassa, cirkulär ekonomi och klimatanpassning avgörande element i ett effektivt klimatarbete som bör främjas nationellt, inom EU och internationellt.

Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Skogsstyrelsen redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder som vidtas i syfte att öka motståndskraften och verka för en långsiktigt hållbar skoglig tillväxt och ökad tillgång till skoglig biomassa. Redovisningen ska utgå från inriktningen i regeringens skrivelse Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning (skr. 2023/24:97). Redovisningen ska omfatta bl.a. teknikval, informations- och rådgivningsåtgärder och genomförda förändringar i skogens skötsel, i fråga om exempelvis trädslagsvariation, förebyggande av skogsskador och ökad resiliens mot effekter av klimatförändringar.

Den 12 december 2024 överlämnade regeringen propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60), fortsättningsvis kallad forskningspropositionen, till riksdagen. I propositionen, som omfattar både forskning och innovation, presenterade regeringen forskningspolitiken för 2025–2028 och anförde bl.a. följande:

I en framtida cirkulär bioekonomi kommer behovet av skoglig biomassa att öka. Forskning om skogsresursens olika nyttor kan ge bättre underlag för avvägning vid målkonflikter. Mer kunskap behövs om hur vi kan uppnå en långsiktigt uthållig ökad tillgång till nyskördad respektive återvunnen biomassa för att kunna tillgodose fler behov när fossila råvaror fasas ut. För att kunna uppskatta den samlade klimatnyttan behöver kunskapsläget stärkas i det som omfattar skogsbrukets klimateffekter, skogsskador och ökad klimatanpassning, möjligheter att öka andelen långlivade trä- och pappersprodukter, uppnå högre förädlingsvärden och resurseffektivitet för ökad konkurrenskraft, betydelsen av globala marknader och handelsflöden, samt för innovationer som möjliggör fler hållbara sätt att nyttja skoglig biomassa.

— — —

Inom ramen för Formas anslagsökning för forskning avsätts 25 miljoner kronor 2025 för ett nytt forsknings- och innovationsprogram med fokus på cirkulär bioekonomi inklusive skog. Därefter beräknas 35 miljoner kronor 2026, 60 miljoner kronor 2027 och 83 miljoner kronor 2028 för detta ändamål.

Regeringen föreslog även att det inom ramen för Formas anslagsökning för forskning skulle avsättas 15 miljoner kronor 2026 för en nationell forskarskola om bioekonomi. Därefter beräknas 20 miljoner kronor 2027 och 27 miljoner kronor 2028 för detta ändamål.

Forskningspropositionen behandlades av utbildningsutskottet under våren 2025 i betänkande 2024/25:UbU15. Vid behandlingen prövades ett motionsyrkande om behovet av att stärka forskning och innovation inom skogsnäringen (mot. 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. [S] yrkande 72). Utbildningsutskottet avstyrkte motionsyrkandet och anförde följande i sitt ställningstagande:

Bioekonomin ska uppfylla flera syften, bl.a. främja tillväxt, förnyelse och sysselsättning i hela landet, bidra till miljö- och klimatnytta och skapa förstärkt försörjningsförmåga. Utskottet instämmer i att forskningsinsatser kopplade till bioekonomi behöver stärkas bl.a. genom satsningar på nya material och processer. Utskottet välkomnar därför det aviserade nya forsknings- och innovationsprogrammet med fokus på cirkulär bioekonomi i hela landet, som ska bidra till grön omställning och beredskap samt stärka den svenska industrins konkurrenskraft. Utskottet noterar att regeringen anger att en parallell satsning från näringslivet förväntas förstärka satsningen. Bättre konkurrenskraft och grön omställning främjas genom stärkt kompetensförsörjning inom bioekonomi, och utskottet ser positivt på att en tioårig nationell forskarskola i form av ett industri-doktorandprogram ska etableras i bred samverkan mellan stat, lärosäten och näringsliv. Programmet ska inkludera forskning och innovation om biobaserade lösningar från skog, jord och vatten samt restströmmar från industrin, med fokus på tvärvetenskapliga frågeställningar.

Riksdagen beslutade i enlighet med utbildningsutskottets förslag (rskr. 2024/25:219).

Tillsammans med företag, offentlig sektor och akademi finansierar Energi-myndigheten elva kompetenscentrum under 2022–2026. Som ett första steg har centrumen fått stöd för att bedriva sin verksamhet i fem år, men det finns möjligheter till förlängning med ytterligare fem år. Ett av dessa kompetenscentrum är Trees For Me, som koordineras från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) med syftet att utveckla kompetensen i Sverige om snabbväxande lövträd, lövträmaterial och energi i en hållbar värdekedja och om produktion och förädling. 50 partner som representerar akademi, skogsforskningsinstitut, företag och offentlig sektor samarbetar i Trees For Me. På Skogsforsks forskningsstation Ekebo bedrivs forskning med syftet att utveckla lövskogsbuket, främst när det gäller virkesproduktion men även andra värden såsom hänsyn till naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv. Skogsforsk har investerat 18 miljoner kronor i ett nytt, unikt växthus vid forskningsstationen. Växthuset blir en viktig forskningsresurs för förädling av snabbväxande lövträd. Nybygget är också en del av kompetenscentrumet Trees For Me (se Skogsforsks tidning Vision nr 2, 2023).

I skogsutredningens slutbetänkande (SOU 2025:93) beskrivs den nuvarande forskningspolitiken och pågående forskningsprogram på skogsområdet, och utredarens slutsats är bl.a. följande:

Skogsbruk är en långsiktig verksamhet med omloppstider på 60–100 år. Sveriges långa historia av skoglig forskning gör att det finns gott om långliggande fältförsök där utvecklingen av olika åtgärder kan följas under en hel eller flera trädgenerationer. För att vi ska kunna dra nytta av dessa krävs långsiktiga och stabila finansieringar som möjliggör återkommande mätningar och skötsel av försöken. En långsiktig finansiering är också nödvändig för att våga etablera nya långsiktiga försök. Det finns vissa ekonomiska medel avsatta för ändamålet via SLU:s Miljöövervakning och öronmärkta pengar hos Skogforsk men det måste också finnas kommande forskare inom skogsskötselområdet som kan ta över stafettpipen för att dra nytta av och förvalta försöken i framtiden. Nya frågeställningar gör också att nya långliggande försök måste etableras.

Mot denna bakgrund föreslår utredningen att regeringen ger Formas i uppdrag att tillsätta ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel, särskilt skogsproduktion och skogsåterväxt. Programmet bör tilldelas 50 miljoner kronor per år under minst tio år för att ge utväxling och effekt. Enligt utredaren kommer forskningsprogrammet bl.a. att bidra med ökad kunskap om hållbar långsiktig skogsproduktion och skogar och skogsskötsel mer anpassade till ett förändrat klimat. I förlängningen ger det mer resilienta skogar med god tillväxt, vilket motverkar klimatförändringarna samtidigt som en fossilfri biomassa kan tas till vara (s. 752 f).

Som beskrivits ovan bereds skogsutredningens betänkanden inom Regeringskansliet.

Konjunkturinstitutet har regeringens uppdrag att årligen ta fram en miljöekonomisk rapport som innehåller en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Varje utgåva behandlar ett specifikt tema. I rapporten Miljö, ekonomi och politik 2021 från den 15 december 2021 har Konjunkturinstitutet studerat samspelet mellan skogen, klimatet och politiken. I rapporten förespråkas en klimatpolitik som uppmuntrar till ökat upptag av kol i skogen och att mer av skogens produktion används för långlivade produkter. I rapporten redovisas att en stor del av skogs- och klimatdebatten handlar om att bevara skogen så att kol inte frigörs till atmosfären eller att bruka skogen för att kunna ersätta fossilintensiva bränslen och material. Eftersom de klimatmål som har satts upp, med skogens mått mätt, ligger relativt nära i tid finns det enligt Konjunkturinstitutet fördelar med att uppmuntra att kolet binds i skogen eller i långlivade träprodukter. Ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv anser Konjunkturinstitutet att en styrning mot skogens kolupptag bör komma till stånd. En möjlig lösning som förs fram i rapporten är att subventionera skogsägarna för skogens upptag av kol och samtidigt beskatta utsläpp av biogen koldioxid.

När Naturvårdsverket lämnade synpunkter på ett utkast till den rapport som nyss beskrivits (2021-12-08, NV-09361-21) anförde myndigheten att det är positivt och viktigt att främja skogen som kolsänka i en integrerad strategi där även andra miljö- och samhällsmål ingår i målbilden. Vidare anförde Naturvårdsverket bl.a. att de nationella incitamenten på ett väl avvägt sätt

behöver förstärkas för att både bevara och förstärka nettoupptaget i skogen och i LULUCF-sektorn⁴ som helhet.

I en satsning för att bekämpa klimatförändringar och främja hållbar utveckling presenterade branschorganisationen European Institute for Wood Preservation (WEI)⁵ under 2024 en färdplan för träoptimering som syftar till att omdefiniera användningen av trä i hela EU. Behandlat trä kan spela en viktig roll i utfasningen av den fossila ekonomin, och färdplanen är inriktad på att förändra träanvändningen i byggindustrin och främja en mer hållbar och cirkulär ekonomi. Färdplanen innefattar rekommendationer om sex centrala politiska reformer och erbjuder en stabil ram för EU:s beslutsfattare att förbättra de miljömässiga och ekonomiska fördelarna med träanvändning under de kommande fem åren. En av rekommendationerna handlar om forskning och kunskapsutveckling för en mer effektiv träindustri. WEI anför i denna del att genom investeringar i forskning och utveckling kommer tekniken och kunskapen som behövs för att förbättra hållbarheten och effektiviteten i den framväxande träekonomin att främjas. Detta omfattar allt från tillverkning och användning av träprodukter för konstruktion och underhåll till att maximera livslängden och kolsänkan i träkonstruktioner.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att en nationell bioekonomistrategi bör inrättas för att tillsammans med de gröna näringarna skapa större miljö- och klimatnytta (bet. 2018/19:MJU8, rskr. 2018/19:147). I regeringens skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 redovisades att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Utskottets ställningstagande

Skogen spelar en mycket viktig roll både för övergången till en mer cirkulär och biobaserad ekonomi och för att det ska vara möjligt att nå de klimatomål som har satts upp såväl på nationell och internationell nivå som inom EU. För att kunna genomföra omställningen och nå klimatomålen, bl.a. med hjälp av de nyttor som skogen bidrar med, vill utskottet framhålla att det krävs ett intensivt arbete på bred front.

Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att det bör inrättas en nationell bioekonomistrategi för att skapa större miljö- och klimatnytta. Regeringen har beskrivit de åtgärder som har vidtagits med anledning av tillkännagivandet och anför att det ännu inte är slutbehandlat. Utskottet noterar i detta sammanhang att Bioekonomiutredningen har överlämnat sina betänkanden till regeringen, som hittills gått vidare med utredningens förslag om en forskarskola för bioekonomi. Regeringen har även etablerat det nya forsknings- och innovationsprogrammet Biosociety vid Formas.

⁴ Sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk.

⁵ I maj 2025 beslutade organisationen att man officiellt byter namn till European Wood Protection Association (EWPA).

Utskottet konstaterar vidare att skogsutredningen bl.a. haft i uppdrag att se över skogspolitiken i förhållande till hur bioekonomins roll i klimatomställningen kan stärkas. Utredningens båda betänkanden bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Detsamma gäller det utredningsbetänkande som Miljömålsberedningen överlämnade till regeringen i februari 2025 och som bl.a. innehåller förslag på insatser som kan göras för att öka nettoinlagringen av kol i träprodukter. Därutöver pågår ett flertal insatser, såväl på nationell nivå som inom EU, av relevant karaktär för frågan om skogen och bioekonomin. Här vill utskottet särskilt framhålla dels den uppdaterade bioekonomistrategi som kommissionen nyligen presenterade, dels kommissionens nya giv för en ren industri.

Utskottet välkomnar de åtgärder som redan har vidtagits men vill i övrigt inte föregripa det arbete som pågår och de insatser som har aviserats. Med hänvisning till vad som nu anförts föreslår utskottet att motionerna 2025/26:547 (S) yrkande 1 i denna del, 2025/26:2308 (S) yrkande 2, 2025/26:2833 (C) yrkande 10, 2025/26:3422 (MP) yrkande 201, 2025/26:3548 (MP) yrkandena 99 och 100, 2025/26:3596 (C) yrkande 72 och 2025/26:3733 (S) yrkandena 76, och 81, i den mån de inte kan anses tillgodosedda med de åtgärder som beskrivits ovan, lämnas utan bifall.

Ägande, brukande och formellt skydd av skog

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ägande, brukande och formellt skydd av skog.

Jämför reservation 5 (S) och 6 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 73 lämnas förslag om att stärka skogsägandets roll som motor för jobb, investeringar och ekonomisk trygghet på landsbygden. Motionärerna anför bl.a. att skogen är en grundbult i landsbygdens ekonomi och att skogssektorn skapar sysselsättning. Det krävs därför stabila och långsiktiga villkor för skogsägande med tydliga spelregler som möjliggör investeringar och försörjning i hela landet. I samma motion yrkande 74 understryker motionärerna vikten av att värna de två jämställda målen om produktion och miljö i skogen. Yrkande 75 handlar om skydd av värdefull skog och om att motionärerna vill se långsiktiga spelregler där brukande och skydd går hand i hand. I samma motion yrkande 77 poängterar motionärerna att skogsbruket ska bedrivas med rätt träd på rätt plats och med rätt avverkningsmetod för att uppnå miljö-, klimat- och produktionsmål.

Enligt motion 2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 3 måste den svenska skogspolitiken utgå från ett aktivt och hållbart

brukande av den svenska skogen, och motionärerna framhåller att skogen måste förvaltas i balans mellan naturvård och skogsbruk.

Motion 2025/26:1900 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) handlar om att stimulera ett hållbart och variationsrikt skogsbruk och även här pekar motionärerna på vikten av en skogspolitik där produktion och bevarande går hand i hand.

I motion 2025/26:2514 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3 framhåller motionärerna behovet av att se över möjligheten att stärka rättigheterna och förutsebarheten för skogsägare, att förbättra villkoren för skydd av naturvärden och att anpassa skogspolitiken efter regionala variationer i klimat, mark och trädslag.

Motion 2025/26:3259 av Camilla Brunsberg (M) handlar om att se över möjligheten att skapa långsiktigt goda förutsättningar för skogsbruket och skogsindustrin samt om att se över möjligheten att stärka skogsägarnas ägande- och brukanderätt.

I kommittémotion 2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30 lämnas förslag om att uppmuntra skogsskötselmetoder som leder till ökad variation med en ökad andel lövträd och återställda våtmarker.

I motion 2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 2 lämnas förslag om att begränsa nya naturreservat i produktionsskogar och om att skydd i större utsträckning ska bygga på naturvårdsavtal.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Ägande och brukande

I avsnittet om den politiska inriktningen i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23) anför regeringen bl.a. att skogen är en strategisk resurs som har betydelse för jobben, tillväxten, klimatet, vår gemensamma miljö och det svenska kulturarvet. Regeringen anför att den prioriterar att se till att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att uppnå klimatmålen samt till jobb och tillväxt i hela landet. Vidare anför regeringen att den svenska skogspolitikens grunder och de jämställda skogspolitiska målen om produktion och miljö ska ligga fast. Avvägningen mellan produktion och naturvård skapar en grund för det fortsatta genomförandet av skogspolitiken. Den ger även förutsättningar för skogsägarens fortsatta enskilda ägande och brukande av skogen, och regeringen anser att principen om frihet under ansvar fungerar väl och är viktigt att värna.

Som beskrivits tidigare i detta betänkande har skogsutredningen haft i uppdrag att utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk, ökad skoglig tillväxt och en långsiktigt ökad tillgång till hållbar skoglig biomassa för att fullt ut kunna bidra till klimatomställningen samt jobb och tillväxt i hela landet. Uppdraget omfattade bl.a. att föreslå samhällsekonomiskt effektiva åtgärder för att förstärka incitamenten för ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt

skogsbruk samt stärka näringsfriheten och investeringsviljan i skogsnäringen (dir. 2024:16).

En del av utredningsuppdraget redovisades i december 2024 i delbetänkandet Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (SOU 2024:91). Övriga delar av uppdraget redovisades i augusti 2025 genom slutbetänkandet En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk (SOU 2025:93). I slutbetänkandet anför utredaren bl.a. att en reflektion är de stora skillnaderna i skogsnäringens betydelse mellan olika regioner. Skogsnäringens betydelse för regionens ekonomi och sysselsättning varierar från nära noll i vissa län till en betydande andel i andra. Den skillnaden är enligt utredaren viktig att känna till och förstå i samband med beslutsfattande som påverkar skogen och skogsbruket (s. 372). Vidare anför utredaren att det med tanke på ägarstrukturen i Sverige, dvs. att skogen till stor del ägs av enskilda, är viktigt att skapa engagemang och ta vara på drivkrafterna hos dessa skogsägare för att skogen ska fortsätta att leverera det som samhället förväntar sig och önskar (s. 392).

Båda betänkandena bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I avsnittet om den politiska inriktningen i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23) anför regeringen bl.a. att inriktningen för det fortsatta arbetet är att främja ett långsiktigt hållbart aktivt svenskt skogsbruk och en växande cirkulär bioekonomi med konkurrenskraftiga näringar. Regeringen anser att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta till vara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. En mångfald av brukande av skogen är viktigt, och en stark äganderätt och skogsägarnas egna drivkrafter är avgörande för att uppnå de jämställda målen i skogspolitiken. Frivilligt formellt skydd ska även fortsättningsvis vara en grundläggande utgångspunkt och ett huvudsakligt arbetssätt för myndigheterna vid skydd av skog.

I januari 2025 beslutade regeringen att tillsätta ett råd för skogsindustrins värdekedja. Rådet, där landsbygdsministern är ordförande, består av personer som är verksamma inom skogsnäring, skogsindustri och träförädling. Rådet är ett rådgivande organ för regelbundna diskussioner och utbyte av erfarenheter med näringslivet. Rådet ska bidra till regeringens arbete för ett hållbart svenskt skogsbruk och främja skoglig tillväxt och konkurrenskraftig skogsnäring med ökad innovationskraft. Rådets arbete ska pågå t.o.m. den 31 december 2026.

Som redovisats i inledningen av detta betänkande anförde regeringen i skogspropositionen (prop. 2021/22:58) att den svenska skogspolitiken även i fortsättningen ska vila på de två riksdagsbundna jämställda målen om produktion och miljö, de äganderättsliga principerna samt principen om frihet under ansvar. Frihet under ansvar innebär att den enskildes äganderätt till sin skog ska värnas samtidigt som skogsägaren har en betydelsefull del i det gemensamma ansvaret för att förvalta skogsresursens alla nyttigheter på ett långsiktigt hållbart sätt. I samma proposition bedömde regeringen att en ökad hållbar tillväxt i skogen är viktig för den svenska skogsnäringens framtida konkurrenskraft, för en växande, resurseffektiv och cirkulär bioekonomi samt för klimatpolitiken både genom att den växande skogen utgör en kolsänka och

genom att skogsråvaran möjliggör substitution av fossila material. Ökad hållbar tillväxt bidrar därutöver till sysselsättning och tillväxt i hela landet. Vidare bedömde regeringen att klimatanpassning och stärkt biologisk mångfald i skogen bör vara en integrerad del av ökad hållbar tillväxt. Därför ansåg regeringen att ett nationellt mål för ökad hållbar tillväxt skulle tas fram. Riksdagen delade regeringens bedömning i denna del (prop. 2021/22:58, bet. 2021/22:MJU18, rskr. 2021/22:206).

Den 2 juni 2022 fick Skogsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag till nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen. Av uppdraget framgick att målets fokus bör ligga på ökad tillväxt i biomassa genom förbättrad skogsskötsel samtidigt som klimatanpassning och biologisk mångfald ökar i produktionsskogen. Vidare framgick det att målet bör utformas så att incitamenten och motivationen till en förbättrad skogsskötsel och ökad hållbar tillväxt i skogen ökar. Uppdraget skulle genomföras efter dialog med bl.a. skogsprogrammets programråd, skogsnäringen, forskningen, miljöorganisationer och Naturvårdsverket.

Skogsstyrelsen redovisade uppdraget i december 2023 genom rapporten Förslag till ett nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen (rapport 2023/21) och lämnade förslag till ett överordnat nationellt mål för ökad hållbar tillväxt till 2100. I rapporten presenterar Skogsstyrelsen sina bedömningar och avvägningar samt lämnar underlag och medskick för nödvändiga politiska ställningstaganden. Vidare anför Skogsstyrelsen att det finns ett antal pågående och avslutade utredningar och policyprocesser som kommer att ha påverkan på ett mål för ökad hållbar tillväxt och dess förutsättningar. Skogsstyrelsen pekar på att Miljömålsberedningens och skogsutredningens uppdrag, som fortfarande pågick när rapporten presenterades, är två av de arbeten som bedöms vara av särskild relevans och som behöver tas i beaktande innan det fattas beslut om ett mål för ökad hållbar tillväxt.

Skogsskötsel

I januari 2020 presenterade Skogsstyrelsen rapporten Skogsskötsel med nya möjligheter (rapport 2019/24), som är resultatet av den samverkansprocess för skogsproduktion som Skogsstyrelsen drev under 2017–2019. Rapporten innehåller 88 åtgärdsförslag som tillsammans bedöms kunna öka tillväxten med 20 procent till 2050. I rapporten ges förslag på hur skogen kan skötas för att på ett hållbart sätt ge en hög skogsproduktion och på så sätt bidra till övergången till ett fossilfritt samhälle och en växande bioekonomi. Rapporten beskriver även hur man samtidigt som man vidtar skogsskötselåtgärder kan göra insatser för att nå andra samhällsmål med skogen. I rapporten görs ett försök att bedöma hur förslagen påverkar målen för hållbar utveckling som tagits fram inom Agenda 2030, miljökvalitetsmålen och skogens ekosystemtjänster.

Skogsstyrelsen har tagit på sig ansvaret för att åtminstone under en femårsperiod, alltså t.o.m. 2025, samla in information och sammanställa

nuläget för åtgärderna i 88-punktslistan för att skapa en överblick och ge en möjlighet att följa vad som pågår. Den förra sammanställningen presenterades i en promemoria den 20 februari 2024 (dnr 2024/521). I promemorian anförde Skogsstyrelsen att det under de senaste åren har gjorts flera närmast exempel-löst stora forskningssatsningar riktade mot skog i bred bemärkelse, både från statliga och från privata forskningsfinansiärer. I 88-punktslistan finns flera punkter som handlar om behov av ökade och stabila forskningsresurser för olika skogsskötselbehov. De gjorda satsningarna är bredare än bara skogs-skötsel, men enligt Skogsstyrelsen är tilldelningen av medel ändå någorlunda väl i linje med de behov som man såg framför sig i samverkansprocessen.

Den senaste, och som också är den sista, uppdateringen av nuläget för åtgärderna i 88-punktslistan redovisades på Skogsstyrelsens nationella sektorsråd den 10 december 2025 (dnr 2024/521). Enligt promemorian är den sammantagna bilden efter fem år att arbetet har gått framåt med många punkter, medan det inte hänt så mycket inom några områden.

Som redan beskrivits under avsnittet om skog, bioekonomi och klimat har skogsutredningen föreslagit att regeringen ska ge Formas i uppdrag att tillsätta ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel, särskilt skogsproduktion och skogsåterväxt. Programmet bör enligt förslaget tilldelas 50 miljoner kronor per år under minst tio år för att ge utväxling och effekt. I denna del anför utredaren bl.a. följande:

Det program jag föreslår är tänkt som ett kraftfullt komplement till redan pågående forskningsprogram genom att omfatta forskning kring skogs-skötsel för bättre ståndortsanpassning och tillväxt inklusive nytt förädlad skogsodlingsmaterial, lövträd, främmande trädslag samt återväxtkedjan inklusive markberedning, hyggesbehandling samt sådd och planterings-metoder. Även studier kring askgödsling bör ingå (se avsnitt 8.7). Målet med forskningsprogrammet ska vara att genom hög och säker skogstillväxt möta såväl klimatförändringar som framtidens råvarubehov.

Enligt utredaren kommer forskningsprogrammet bl.a. att bidra med ökad kunskap om hållbar långsiktig skogsproduktion och om skogar och skogs-skötsel mer anpassade till ett förändrat klimat. I förlängningen ger det enligt utredaren mer resilienta skogar med god tillväxt, vilket motverkar klimat-förändringarna samtidigt som en fossilfri biomassa kan tillhandahållas (s. 752 f.).

Som redovisats ovan bereds skogsutredningens betänkanden inom Regeringskansliet.

Formellt skydd

I skogspropositionen (prop. 2021/22:58) bedömde regeringen att äganderätten bör stärkas vid formellt skydd av skog genom att frivilligt formellt skydd bör vara en grundläggande utgångspunkt och ett huvudsakligt arbetssätt för myndigheterna. Regeringen ansåg att markägare enklare bör kunna ta initiativ till formellt skydd. När det ska fattas beslut om att inrätta formellt skydd av skog borde det enligt regeringen vara mer restriktivt än i dag med avsteg från

frivillighet, när så är befogat, exempelvis om det specifika området bör bevaras till följd av internationella åtaganden eller för andra särskilt angelägna allmänna intressen.

För att uppnå detta ansåg regeringen att det borde bli enklare för markägare att ta initiativ till formellt skydd genom att arbetssätten vid formellt skydd utvecklas med frivillighet som grund. Regeringen bedömde att arbetsformer där markägarna i första hand föreslår områden för formellt skydd (naturreservat, biotopskyddsområden eller naturvårdsavtal) bör utvecklas och att myndigheterna ska sträva efter att vara lyhörda gentemot markägaren om vilken skyddsform som ska väljas. Det borde också bli enklare för markägare att välja mellan olika skyddsformer, vilket förutsätter ett tätt samarbete mellan myndigheterna och en hög grad av transparens gentemot markägarna. Myndigheterna borde därför kunna föreslå olika typer av områdesskydd för skogsägare och i dialog med skogsägaren komma fram till vilken typ av områdesskydd som är lämpligt. Markägare borde enklare kunna ta egna initiativ till formellt skydd och när så är möjligt borde myndigheterna kunna prioritera det såvida marken håller de naturvärden som efterfrågas.

Riksdagen delade regeringens bedömningar i dessa delar (bet. 2021/22:MJU18, rskr. 2021/22:206).

Den 9 juni 2022 fick Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i uppdrag av regeringen att se över den nationella strategin för formellt skydd av skog och besluta om en reviderad strategi. I uppdraget betonade regeringen att frivilligt formellt skydd bör vara en grundläggande utgångspunkt och ett grundläggande arbetssätt för myndigheterna. En tydlig ambition är att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras, antingen genom formellt skydd eller genom frivilliga avsättningar⁶. Enligt uppdraget skulle speciell hänsyn tas till hur äganderättsperspektivet ska stärkas, hur nya skyddsformer kan användas och hur frivillighet som grund ska tillämpas samtidigt som skogar med höga naturvärden skyddas.

Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens reviderade nationella strategi för formellt skydd av skog, som har tagits fram i dialog med skogliga aktörer och i nära samarbete med länsstyrelserna, beslutades den 12 december 2024 (rapport 7168). De övergripande ändringar som gjorts av den tidigare strategin är att de fjällnära skogarna nu är inkluderade och att den värdebaserade ansatsen som grund för formellt skydd kvarstår men att det har gjorts en översyn av prioriteringarna och att de prioriterade skogstyperna beskrivs. Vidare uttrycks äganderättsperspektivet på flera sätt:

⁶ En frivillig avsättning är enligt Skogsstyrelsens definition ett område med sammanhängande produktiv skogsmark för vilket markägaren själv och frivilligt fattat beslut om att åtgärder som kan skada dess naturvärde, kulturmiljövärde och/eller sociala värde inte ska utföras. Frivilliga avsättningar (utan ersättning) är lämpliga och önskvärda för värdekärnor där markägaren är villig att varaktigt ta hela naturvårdsansvaret själv och för värdekärnor som inte kan prioriteras för formellt skydd men som stöder ett funktionellt landskap.

- Införandet av frivilligt formellt skydd innebär att markägarens roll i skyddsprocessen blir tydligare och vikten av samverkan mellan aktörer blir ännu större.
- Ett frivilligt formellt skydd innebär att markägaren och myndigheten är överens om ett formellt skydd innan myndigheten fattar ett beslut. Undantag från markägarens medgivande till formellt skydd tillämpas restriktivt av myndigheterna.
- Ambitionen är att skyddsprocesser i stor utsträckning bör inledas genom en intresseanmälan från markägare.

I uppdraget att se över den nationella strategin ingick även att utvärdera det utvecklade arbetssättet för formellt skydd av skog för att visa i vilken utsträckning det bidragit till att nå de skogs- och miljöpolitiska målen samt en stärkt äganderätt. Myndigheterna redovisade uppdraget genom en skrivelse den 20 mars 2025 (NV-06274-22). Utvärderingen av det utvecklade arbetssätt som strategin tydliggör har genomförts som en uppföljning, och enligt myndigheterna indikerar resultaten från uppföljningen bl.a. att formellt skydd av skog i ökande grad inleds genom markägarens intresseanmälan och att avsteg från markägarens medgivande görs restriktivt. I skrivelsen listar myndigheterna sådant som de bedömer kommer att underlätta det fortsatta genomförandet av arbetssättet, bl.a. att tillgången till resurser på myndigheterna och ersättningsmedel till markägare kommer att vara en faktor som påverkar genomförandet.

Den nationella strategin för formellt skydd av skog innehåller en prioriteringsmodell för val av områden som ska skyddas formellt. Prioriteringsmodellen bygger på en värdering av objektets kvaliteter när det gäller skogsbiologiska värden och andra värden. I strategin beskrivs även hur de olika bevarandeformerna bör användas i arbetet med formellt skydd av skog.

Naturresevat på skogsmark ska normalt användas för större värdekärnor eller koncentrationer av mindre eller större värdekärnor, sammansatta områden med flera olika värdefulla naturmiljöer, t.ex. skogsbiologiska värdekärnor vid vattenmiljöer, myrar eller odlingsmark, större områden med sådant skötselbehov att det krävs en skötselplan, områden där det krävs skyddszoner för att långsiktigt bevara skogliga men även andra naturvärden och områden där en viss mängd utvecklingsmark behöver inkluderas för att bevara naturvärdena på längre sikt.

Naturvårdsavtal är ett nyttjanderättsavtal med syftet att utveckla och bevara naturvärden. Naturvårdsavtalet tecknas mellan markägaren och staten genom Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket eller länsstyrelsen. Även kommuner kan teckna naturvårdsavtal med markägare. Den rättsliga regleringen finns bl.a. i 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken och i avtalslagen⁷. Varaktigheten tidsbestäms i avtalet och kan gälla upp till 50 år. Naturvårdsavtal kan med fördel

⁷ Lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

användas för områden där markägaren är villig att ta en stor del av naturvårdsansvaret själv, exempelvis det ekonomiska ansvaret, områden där även skyddszoner och/eller utvecklingsmark är lämpligt för att bevara och utveckla naturvärdena samt områden ovan den fjällnära gränsen.

Riksdagens tillkännagivande med anknytning till ovanstående frågor

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om äganderätten i beslut och ställningstaganden och utbetalning av ersättning vid beslut om formellt skydd (bet. 2021/22:MJU29 punkt 5, rskr. 2021/22:389). Av tillkännagivandet följer att myndigheterna behöver ta tydligare hänsyn till äganderätten i beslut och ställningstaganden, vilket i sin tur kommer att skapa större uppslutning och engagemang för naturvårdsarbetet i skogen och för olika skyddsformer. När markägaren har kommit överens med staten om formellt skydd bör huvudregeln vara att ersättning ska betalas ut i anslutning till skyddsbeslutet. Enligt utskottet behöver samtliga beskrivna aspekter hanteras såväl inom ramen för den parlamentariska kommitténs uppdrag (jfr riksdagens tillkännagivande i bet. 2018/19:KU27, rskr. 2018/19:281) som i den löpande myndighetsutövningen i skogliga frågor (bet. 2021/22:MJU29 s. 33).

I skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 anförde regeringen följande om tillkännagivandet:

Regeringen gav den 9 juni 2022 ett uppdrag till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att – i enlighet med den inriktning som finns beskriven i propositionen Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund (prop. 2021/22:58) – se över den nationella strategin för formellt skydd av skog och särskilt beakta hur äganderättsperspektivet ska stärkas, nya skyddsformer användas och hur frivillighet som grund ska tillämpas samtidigt som skogar med höga naturvärden skyddas. I uppdraget anmodar regeringen myndigheterna att bedriva arbetet på sätt som överensstämmer med tillkännagivandet (M2022/01241). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2025. Regeringen har vidare den 12 juni 2023 beslutat att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté som bl.a. ska bedöma vilka generella förutsättningar som bör gälla för att en inskränkning i näringsfriheten och egendomsskyddet ska vara godtagbar (dir. 2023:83). Regeringen ansåg mot denna bakgrund att tillkännagivandet var tillgodosett och slutbehandlat, vilket redovisades i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.17.2 s. 66). Riksdagen har dock angett att den inte delar regeringens bedömning (bet. 2023/24:MJU1, rskr. 2023/24:104). Punkten står därför åter som öppen. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att den svenska skogspolitiken bygger på de jämställda målen om produktion och miljö. Principen om frihet under ansvar och skogsbrukets sektorsansvar är grundläggande för den svenska skogspolitiken, och utskottet delar regeringens bedömning att denna princip är

viktig att värna och att den även fortsättningsvis ska genomsyra arbetet. Utskottet vill särskilt framhålla vikten av att den enskildes äganderätt till sin skog måste respekteras, samtidigt som skogsägaren har ett betydelsefullt ansvar för att förvalta skogsresursens alla nyttigheter på ett långsiktigt hållbart sätt. Vidare vill utskottet understryka den inriktning som riksdagen har slagit fast i samband med behandlingen av skogspropositionen, nämligen att formellt skydd av skog som utgångspunkt ska bygga på frivillighet från markägarens sida. Det är viktigt att myndigheternas arbete med att skydda skogar med höga naturvärden bedrivs i god dialog med markägarna och med lyhördhet för markägarens synpunkter när det gäller valet av skyddsform.

En hållbar tillväxt i skogen är viktig för skogsnäringens konkurrenskraft, den cirkulära ekonomin, den biologiska mångfalden och klimatpolitiken. Utskottet bedömer att det finns utrymme att förbättra både produktionen och miljön i skogen och att finns en potential för ökad hållbar tillväxt genom förbättrad skogsskötsel. Det är i det sammanhanget positivt att Skogsstyrelsen har lämnat förslag till ett nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen. Utskottet välkomnar även det råd för skogsindustrins värdekedja som har inrättats och som har till syfte att bidra till regeringens arbete för ett hållbart skogsbruk. Vidare noterar utskottet att Skogsstyrelsens rapport om skogsskötsel innehåller förslag på hur skogen kan skötas för att på ett hållbart sätt ge en hög skogsproduktion samtidigt som man även kan nå andra samhällsmål med skogen. Sedan rapporten presenterades under 2020 har Skogsstyrelsen årligen sammanställt nulägesbilden för de föreslagna åtgärderna och myndigheten har nyligen presenterat den sista uppdateringen av nulägesbilden för den s.k. 88-punktslistan.

Sist men inte minst konstaterar utskottet att skogsutredningen i sina båda betänkanden belyst en stor del av de frågeställningar som tas upp i de nu aktuella motionerna. Utskottet noterar bl.a. att utredaren reflekterar över de stora regionala variationerna i skogsnäringens betydelse och behovet av förståelse för detta i samband med beslutsfattande på det skogliga området samt att utredaren har lämnat förslag om att inrätta ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel.

Mot bakgrund av det som utskottet nu anfört och i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet inom Regeringskansliet med beredningen av skogsutredningens betänkanden föreslår utskottet att motionerna 2025/26:547 (S) yrkandena 2 och 3, 2025/26:1900 (S), 2025/26:2514 (M) yrkande 3, 2025/26:3259 (M), 2025/26:3421 (MP) yrkande 30 och 2025/26:3733 (S) yrkandena 73–75 och 77 lämnas utan åtgärd.

Artskydd, rådhetsinskränkningar och ersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ersättning till skogsägare vid rådhetsinskränkningar.

Jämför reservation 7 (C).

Motionerna

Kommittémotion 2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 2 handlar om skogsägarers rätt till ersättning om möjligheten till brukande inskränks. Motionärerna anför bl.a. att markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud att bruka marken med hänvisning till artskyddet och att regeringen måste ta tag i ersättningsfrågan för att bibehålla skogsägarnas investeringsvilja.

Även motion 2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) yrkande 2 handlar om vikten av kompensation till skogsägare när artskyddsförordningen tillämpas.

Ett snarlikt yrkande finns i motion 2025/26:2453 av Mats Green (M), där det lämnas förslag om att se över möjligheterna till ett system för ersättning för beslagtagna mark på grund av art- och habitatdirektivet samt artskyddsförordningen.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Några rättsliga utgångspunkter

Av 2 kap. 15 § första stycket regeringsformen (RF) framgår att vars och ens egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

I förarbetena till bestämmelsen anges att det inte är möjligt att i detalj beskriva innebörden av uttrycket angelägna allmänna intressen. Det som i första hand åsyftas är dock sådana ingrepp i egendomsskyddet som är motiverade med hänsyn till intresset av att kunna tillgodose allmänhetens berättigade krav på en god miljö och möjligheterna att bevara och skydda områden som är av särskild betydelse från naturvårdssynpunkt liksom intresset av att kunna ge allmänheten tillgång till naturen för rekreation och friluftsliv. Vad som är ett angeläget allmänt intresse måste enligt förarbetena till slut i viss utsträckning bli föremål för en politisk värdering där hänsyn även måste tas till vad som är godtagbart från rättssäkerhetssynpunkt i ett modernt och demokratiskt samhälle (prop. 1993/94:117 s. 48).

Bestämmelsen i 2 kap. 15 § första stycket RF ger uttryck för en proportionalitetsprincip som anknyter till vad som gäller i fråga om egendomsskyddet enligt Europakonventionen, som gäller som svensk lag. Regleringen innebär

att det ska göras en avvägning mellan den enskildes intresse av att ha sin egendom i fred och det allmännas intresse av att råda över egendomen (Helmius, Proportionalitetsprincipen, i Offentlighetsprinciper, 5 uppl., 2025, s. 174). Det synsätt som har utvecklats i svensk rätt över tid innebär att egendomsskyddet kräver en proportionalitetsbedömning i det enskilda fallet, något som fått genomslag på ett flertal rättsområden (se bl.a. RÅ 1999 ref. 76 och NJA 2018 s. 753).

Av 2 kap. 15 § andra stycket RF följer att den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättning ska också vara tillförsäkrad den för vilken det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad på sådant sätt att pågående markanvändning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras eller att skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag.

I 2 kap. 15 § tredje stycket RF anges att vid inskränkningar i användningen av mark eller byggnad som sker av hälsoskydds-, miljöskydds- eller säkerhetsskäl gäller dock vad som följer av lag i fråga om rätt till ersättning. Bestämmelsen innebär att rätten till ersättning på grund av inskränkningar i äganderätten av bl.a. miljöskyddsskäl regleras helt i vanlig lag. Regeln i 2 kap. 15 § andra stycket RF om full ersättning gäller således inte på dessa områden (jfr SOU 2021:51 s. 727).

Lagstiftning som innebär att enskilda måste tåla ingrepp i egendomsskyddet innebär typiskt sett sådana betungande åligganden för enskilda som enligt 8 kap. RF kräver stöd i lag. Det finns dock inget som hindrar att begränsningarna genomförs efter delegation i lag genom regler i förordningar eller myndighetsföreskrifter.

Utredningar om det grundlagsskyddade egendomsskyddet

I juni 2019 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att se över och stärka det grundlagsreglerade egendomsskyddet (bet. 2018/19:KU27 punkt 14, rskr. 2018/19:281).

Med anledning av tillkännagivandet beslutade regeringen den 12 juni 2023 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté – 2023 års fri- och rättighetskommitté – som skulle utreda vissa frågor om det skydd för grundläggande fri- och rättigheter som gäller enligt 2 kap. RF. Kommittén skulle bl.a. bedöma vilka generella förutsättningar som bör gälla för att en inskränkning i egendomsskyddet och näringsfriheten ska vara godtagbar (dir. 2023:83).

I januari 2025 överlämnade kommittén sitt betänkande Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2) till regeringen. När det gäller resultatet av uppdraget i den del som handlar om inskränkningar i egendomsskyddet anförde kommittén sammanfattningsvis följande:

Kommittén har diskuterat om det finns skäl att ändra de möjligheter till inskränkningar i egendomsskyddet och näringsfriheten som följer av regeringsformen samt prövat olika alternativ för att stärka grundlagsskyddet. Det har dock inte varit möjligt att uppnå ett tillräckligt brett parlamentariskt stöd för en sådan ändring. Mot bakgrund av att ett förslag till ändring av grundlag bör ha ett brett parlamentariskt stöd och att ett sådant stöd inte har uppnåtts, har kommittén beslutat att avstå från att lägga fram något förslag till ändring av regeringsformen när det gäller egendomsskyddet och näringsfriheten.

Den 3 juli 2025 beslutade regeringen att tillsätta en ny parlamentariskt sammansatt kommitté som ska utreda vissa delar av egendomsskyddet i regeringsformen. Enligt direktiven (dir. 2025:70) ska kommittén bedöma om rätten till ersättning enligt 2 kap. 15 § RF vid rådhetsinskränkningar bör ändras och lämna de förslag till grundlagsändringar som kommittén bedömer är motiverade. Kommittén är oförhindrad att i övrigt ta upp frågor om egendomsskyddet i regeringsformen, om uppdraget ändå kan redovisas i tid. Uppdraget ska redovisas senast den 17 augusti 2026.

Artskyddsutredningar

Regeringen beslutade den 20 maj 2020 att en särskild utredare skulle se över artskyddsförordningen (2007:845) och ta ställning till om ändringar i miljöbalkens ersättningsbestämmelser eller andra delar av balken var nödvändiga för att översynens syfte skulle kunna nås (dir. 2020:58). Utredningen, benämnd Artskyddsutredningen, redovisade uppdraget den 10 juni 2021 i betänkandet Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51).

Utredningen lämnar ett stort antal förslag och bedömningar, bl.a. att det ska införas nya fridlysningsbestämmelser i 8 kap. miljöbalken och en ny ersättningsmodell för rådhetsinskränkningar till följd av fridlysningsbestämmelserna. Utredningens förslag innebär bl.a. att de nationella fridlysningsbestämmelserna, dvs. förbuden i 6, 8 och 9 §§ artskyddsförordningen jämte bilaga 2 och bestämmelserna om undantag och dispens i 10–13 och 15 §§ samma förordning, till stor del ska regleras på lagnivå genom nya bestämmelser i 8 kap. miljöbalken. I sak innebär de föreslagna nationella fridlysningsbestämmelserna endast mindre ändringar, bortsett från utredningens förslag om att skyddet även ska omfatta vissa arters livsmiljöer. Utredningen föreslår även att det ska göras en översyn av vilka arter som ska vara nationellt fridlysta och lämnar förslag om vilka kriterier som ska ligga till grund för urvalet av arter. Utredningens förslag till ersättningsmodell är utformat utifrån utredningens slutsats att rådhetsinskränkningar till följd av artskyddsbestämmelserna omfattas av den grundlagsskyddade rätten till ersättning enligt 2 kap. 15 § andra stycket RF (se SOU 2021:51 s. 735 f. och 1173). Betänkandet har remitterats och bereds fortfarande inom Regeringskansliet.

Den 20 augusti 2024 beslutade regeringen, bl.a. med anledning av den rättsutveckling i praxis⁸ som skett efter det att Artskyddsutredningen presenterade sitt betänkande, att tillsätta en intern utredning, en s.k. bokstavsutredning (KN2024/01639). Utredningen skulle bistå Klimat- och näringslivsdepartementet i arbetet med att utreda, ta fram och bereda förslag till dels ändrade bestämmelser om nationell fridlysning, dels bestämmelser om en rätt till ersättning för begränsningar i markanvändningen (rådighetsinskränkningar) till följd av bestämmelser om fridlysning. Enligt uppdragsbeskrivningen skulle utredningen bl.a. ta fram förslag till

- ändringar i bestämmelserna om nationell fridlysning, bl.a. genom att föreslå vilka förbud som ska gälla för olika nationellt fridlysta arter utifrån respektive arts skyddsbehov, i syfte att förenkla regelverket, öka förutsebarheten, förenkla pågående markanvändning såsom skogsbruk och inte onödigtvis försvåra för exploateringar samt säkerställa att förbud inte hindrar att mark nyttjas på ett ändamålsenligt sätt, samtidigt som hänsyn tas till miljö- och naturvärden
- kriterier för urval av vilka arter som förbuden i bestämmelserna om nationell fridlysning ska gälla för
- en lista över arter som är fridlysta för verksamheter och åtgärder och som kan medföra att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Utredningens förslag skulle vara ett komplement till Artskyddsutredningens betänkande.

Uppdraget redovisades den 24 juli 2025 genom promemorian Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen (KN2025/01529). Sammanfattningsvis föreslår bokstavsutredningen ändringar av de nationella fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen så att förbuden inte i onödan försvårar för verksamheter och åtgärder samtidigt som den nationella fridlysningen anpassas utifrån arternas skyddsbehov. Promemorian har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Den 24 juli 2025 beslutade regeringen att ge Naturvårdsverket i uppdrag att bl.a. föreslå vilka arter som ska vara nationellt fridlysta och föreslå hur man kan göra en regelbunden översyn av arter som bör vara nationellt fridlysta (KN2025/01532). I den del som avser vilka arter som bör vara nationellt fridlysta delredovisades uppdraget den 21 november 2025; i övriga delar ska det redovisas senast den 17 april 2026. I delredovisningen (NV-25-034007) presenterar Naturvårdsverket ett preliminärt förslag till vilka arter som ska vara nationellt fridlysta. Naturvårdsverket hänvisar till Regeringskansliets pågående arbete med förändringar av det nationella regelverket om fridlysning och anför att det inte är möjligt att göra en slutlig bedömning förrän regeringen

⁸ NJA 2023 s. 291 och Mark- och miljööverdomstolens domar den 28 februari 2024 i mål M 1525-22 m.fl.

har fattat beslut om de nya reglerna. Naturvårdsverkets förslag är därför preliminärt och kan komma att ändras.

Som ett led i det fortsatta arbetet med beredningen av Artskyddsutredningens förslag (SOU 2021:51) om ersättning för rådhetsinskränkningar till följd av artskyddet har det genomförts en s.k. bokstavsutredning inom Regeringskansliet (KN 2026/00002). I promemorian Ersättning vid rådhetsinskränkningar till följd av artskyddet, som presenterades den 7 januari 2026, lämnas förslag som syftar till att säkerställa att fastighetsägare får en fullgod kompensation vid begränsningar i pågående markanvändning till följd av bestämmelser om skydd för djur och växter. Förslagen innebär bl.a. att miljöbalkens regler om ersättning vid ingripanden av det allmänna, som bl.a. gäller vid rådhetsinskränkningar på grund av vissa beslut om områdesskydd, även ska gälla vid rådhetsinskränkningar på grund av beslut om att helt eller delvis neka dispens från artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser.

Skogsutredningen

Frågan om ersättning på grund av rådhetsinskränkningar i skogsbruket från det allmännas sida berörs även i skogsutredningens delbetänkande SOU 2024:91. När det gäller denna fråga anför utredaren bl.a. följande i sammanfattningen:

Min uppfattning är att det uppdrag jag har fått – att utforma en robust skogspolitik som ser skogen som en resurs – kräver att betänkandet även innehåller förslag kring hur en samlad modell för ekonomisk ersättning av förluster som uppkommer till följd av långtgående ingripanden i skogsbruket från det allmännas sida kan se ut.

Skogsbruk utgör enligt min uppfattning i princip pågående markanvändning. Det finns redan i dag regler i miljöbalken som i de flesta fall ger ersättning när *pågående markanvändning* avsevärt försvåras. I dag utgår dock förståelsen av pågående markanvändning från att markanvändningen måste vara i alla delar lagenlig för att kunna vara pågående i lagens mening. En konsekvens av denna laglighetsprincip är att markägare kan få tåla långtgående begränsningar i rätten att bruka sin skog på grund av till exempel miljöbalkens hänsynsregler utan att få ersättning för detta.

Min uppfattning är att denna tolkning måste ifrågasättas. För det första gör en sådan tolkning av begreppet *pågående markanvändning* grundlagsskyddet för egendomsrätten helt meningslöst (oavsett att de här diskuterade situationerna inte faller inom grundlagsskyddets sakliga tillämpningsområde). Vidare kan inte laglighetsprincipen dras så långt att den blir orimlig. Det är inte rimligt att den enskilde ska behöva tåla omfattande inskränkningar i sin rätt att använda sin mark i sedvanlig ekonomisk verksamhet, som skogsbruk, i sådana fall då verksamheten var laglig då den påbörjades men sedermera har kommit att stå i strid med lag.

Därför föreslår utredaren en regel⁹ som säkerställer rätten till ersättning vid inskränkningar i skogsbruket som går utöver vad som är rimligt att markägaren

⁹ Förslag till dels ny bestämmelse i 8 kap. 8 § miljöbalken, dels ändring i 7 kap. 11 § andra stycket.

ska tåla. Förslaget innebär att om en myndighet har beslutat om begränsningar i möjligheten att avverka på produktiv skogsmark med stöd av bestämmelser om bevarande av naturvärden eller biologisk mångfald, och detta beslut har medfört att sedvanligt skogsbruk avsevärt försvårats på den berörda delen av fastigheten, kommer markägaren att ha möjlighet att kräva att ett biotopskyddsområde¹⁰ bildas. Det rör sig om ett biotopskyddsområde av särskilt slag som utredaren kallar skogsmarksskyddsområde. Förslaget utgår från att markägaren och staten i första hand ska ingå ett naturvårdsavtal, men om markägaren inte är nöjd med villkoren har han eller hon alltså möjlighet att kräva att det inrättas ett skogsmarksskyddsområde på den aktuella delen av fastigheten. Ersättning kommer då att betalas ut till markägaren enligt de regler som gäller för biotopskyddsområdesersättning. De beslut som utlöser denna rätt för markägaren kan vara ett beslut från vilken myndighet som helst i vilket ämne som helst, med den begränsningen att beslutet måste grunda sig på bestämmelser om att bevara naturvärden eller biologisk mångfald. Förslaget innebär att t.ex. artskyddsreglerna kommer att omfattas av den nya regeln.

Utredaren anför vidare att i stället för att en rätt till ersättning ska aktualiseras när pågående markanvändning avsevärt försvåras, eller när det uppkommer en skada som är betydande i förhållande till värdet på den berörda delen av fastigheten, ska ersättningsrätten utlösas när ett beslut medför att sedvanligt skogsbruk avsevärt försvåras på den berörda delen av fastigheten. Det kommer då inte att krävas ett ställningstagande till om den markanvändning som skogsbruket innebär kan anses vara pågående. Avgörande kommer enligt utredaren i stället att bli om ett visst beslut leder till att sedvanligt skogsbruk inte kan bedrivas på sådan mark som enligt skogsvårdslagen definieras och pekas ut som produktiv skogsmark.

Skogsutredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

I samband med behandlingen av skogspolitiska motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2024/25 anförde utskottet bl.a. följande (bet. 2024/25: MJU12):

Frågan om hur markägare ska kompenseras vid rådighetsinskränkningar i äganderätten, bl.a. till följd av naturvårdshänsyn, är mycket komplex. Som framgår av redovisningen ovan berörs frågan i ett flertal utredningar som antingen fortfarande pågår eller där utredningsbetänkandena nu bereds. Utskottet kan konstatera att det framtida utfallet av dessa insatser kommer att vara relevant för kompensationsfrågans hantering och utskottet ser framför sig att det måste tas ett samlat grepp när samtliga utredningar är slutförda och färdigberedda. Utskottet följer frågan noga men vill inte gå händelserna i förväg genom några närmare uttalanden.

¹⁰ Biotopskyddsområde är en skyddsform som kan användas för små mark- och vattenområden, s.k. biotoper. Det handlar om områden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter och för omväxling i landskapet. Det är ett antal närmare angivna biotoptyper som får skyddas som biotopskyddsområden.

Riksdagens tillkännagivande som anknyter till ovanstående frågor

I maj 2022 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om artskyddet och skogsbruket (bet. 2021/22:MJU24, rskr. 2021/22:296–297). Enligt tillkännagivandet borde regeringen bl.a. förtydliga att nationella fridlysta arter inte ska kunna avsevärt försvåra pågående markanvändning.

När det gäller denna del av tillkännagivandet anförde regeringen i skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 att det kommer att hanteras i beredningen av Artskyddsutredningens betänkande Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51). Vidare redogjorde regeringen för den bokstavsutredning som beskrivits ovan och som då ännu inte var färdigställd samt anförde att beredningen av Artskyddsutredningens betänkande pågår inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Frågan om hur skogsägare ska kompenseras vid rådighetsinskränkningar i äganderätten är, som utskottet anförde vid den senaste behandlingen av skogspolitiska motioner, mycket komplex. Eftersom frågan berörs av ett flertal både pågående och avslutade utredningar föreslår utskottet i avvaktan på resultatet av detta arbete att motionerna 2025/26:657 (M) yrkande 2, 2025/26:2453 (M) och 2025/26:2833 (C) yrkande 2 lämnas utan åtgärd.

Regler för avverkning av skog

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om regler för avverkning av skog.

Jämför reservation 8 (V).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2784 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 föreslås att regeringen skyndsamt tar fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkningen av skogar med höga naturvärden. Motionärerna anför bl.a. att skogar med höga befintliga naturvärden, s.k. värdekärnor, avverkas trots att det råder stor brist på dessa naturmiljöer. I samma motion yrkande 18 föreslås att lagstiftningen ska ändras så att skogar med särskilt höga värden för rekreation och friluftsliv ska bli föremål för avverkningsansökan och kunna undantas från åtgärder och exploatering som inte främjar dessa värden.

I motion 2025/26:515 av Anders Alftberg och Robert Stenkvist (båda SD) lämnas förslag om att höja arealgränsen för undantag från avverkningsanmälan från dagens 0,5 hektar till 2 hektar.

Motion 2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) yrkande 3 handlar om behovet av svenskt kulturvirke vid renovering av gamla kulturbyggnader.

Motionärerna anför bl.a. att behovet av sådant kulturvirke, dvs. trä från träd som vuxit under många år, är svårt att tillgodose eftersom äldre träd som huvudregel är skyddade mot avverkning i svensk lagstiftning.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Av 1 § skogsvårdslagen (1979:429) följer att skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls (första stycket). Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen (andra stycket). Med andra allmänna intressen avses rennäringens, kulturmiljövårdens, rekreations- och friluftsinteressen samt naturvårdens intresse i vidare betydelse¹¹.

För att få avverka skog på produktiv skogsmark krävs det enligt 14 § skogsvårdslagen att skogsmarkens ägare underrättar Skogsstyrelsen om dels avverkningen, dels vad ägaren avser att göra för att trygga återväxten av skog och för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen (s.k. avverkningsanmälan). Av 15 § första stycket 1 skogsvårdsförordningen (1993:1096) följer motsatsvis att det inte är krav på att anmäla en planerad avverkning som är mindre än 0,5 hektar. Om det rör sig om fjällnära skog¹² krävs det tillstånd från Skogsstyrelsen för att få avverka (15 § skogsvårdslagen). Enligt skogsvårdslagen krävs det även tillstånd för att få avverka ädellövskog (22, 23 och 27 §§).

Miljöbalken ska enligt 1 kap. 1 § tillämpas bl.a. så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter, värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas, den biologiska mångfalden bevaras och mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas. I 2 kap. miljöbalken finns de s.k. allmänna hänsynsreglerna. Av 2 kap. 3 § framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsåtgärder i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken är generellt tillämpliga, även när det inte finns specifika bestämmelser i förordningar eller föreskrifter. Andra sektorslagstiftningar, t.ex. skogsvårdslagen, gäller parallellt med miljöbalken. I och med att 2 kap. gäller alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd innebär det att 2 kap. ska tillämpas även för verksamheter som främst regleras genom annan lagstiftning.

Av 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken följer ett krav på anmälan för samråd av en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller

¹¹ Se Öhman, Skogsvårdslag (1979:429), 1 §, Kamov (JUNO, 2025-10-30).

¹² Med fjällnära skog avses enligt 2 b § första stycket skogsvårdslagen sådan skog inom det fjällnära området där skogsbruksåtgärder kan påverka intressen som är av väsentlig betydelse för naturvården, kulturmiljövården eller rennäringen eller där det råder särskilda förutsättningar för skogens skötsel.

anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken men som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Anmälan för samråd ska enligt 12 kap. 6 § miljöbalken och 2 kap. 10 § miljötillsynsförordningen (2011:13) göras hos Skogsstyrelsen när det gäller skogsbruksåtgärder. En avverkningsanmälan ska enligt 6 § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd ses som en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt Naturvårdsverkets beskrivning fyller bestämmelserna om anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken en viktig funktion som komplement till miljöbalkens andra regler om tillstånds- och anmälningsplikt. Samrådet ska ge tillsynsmyndigheten information om åtgärder som verksamhetsutövaren planerar att vidta. Tillsynsmyndigheten har möjlighet att reglera och eventuellt hindra verksamheter som kan inverka negativt på naturmiljön. Anmälan för samråd kan behöva göras för verksamheter eller åtgärder som också prövas enligt annan lagstiftning. Även i dessa fall är verksamhetsutövaren skyldig att följa bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken.

Som beskrivits tidigare i betänkandet utsåg regeringen i februari 2024 en särskild utredare som ska se över den nationella skogspolitiken (skogsutredningen). Enligt kommittédirektiven skulle utredaren bl.a. överväga alternativ till den nuvarande ordningen när det gäller samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Den del av uppdraget som handlade om bl.a. detta redovisades den 19 december 2024 i delbetänkandet SOU 2024:91, i vilket utredaren sammanfattningsvis anför följande i frågan:

Jag föreslår att kopplingen mellan underrättelse för avverkning enligt 14 § skogsvårdslagen (avverkningsanmälan) och anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken tas bort. Bedömningen av om en anmälan för samråd behövs eller ej, faller därmed på markägaren. I och med detta måste det tydliggöras vad väsentligt ändra naturmiljön betyder samt i vilka situationer en anmälan för samråd krävs. Jag föreslår därför också att det ska tas fram tydliga föreskrifter för i vilka situationer en anmälan för samråd krävs.

Genom att särskilja underrättelse enligt skogsvårdslagen och anmälan för samråd enligt miljöbalken blir det tydligare för både markägare och myndighet vilket regelverk som tillämpas. När en markägare endast gör en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken när förutsättningarna för sådan anmälan är uppfyllda kommer tydligheten öka i hanteringen av samråden.

Utredaren anför vidare att samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bör ske vid skogsbruksåtgärder som kan få negativ påverkan enligt EU-rättslig eller internationell miljölagstiftning som har genomförts genom miljöbalken och dess föreskrifter. Mot den bakgrunden lämnar utredaren förslag om dels att samråd ska ske när en skogsbruksåtgärd genomförs i specifika områden med mycket höga naturvärden, dels en uttömmande lista av förutsättningar som avgör när skogsbruksåtgärder kräver samråd. Med uttömmande avses att det enbart är under angivna förutsättningar som samråd kan krävas. Därigenom klargörs det tydligt när samråd ska ske och när det inte behövs. Denna lista förutsätter enligt utredaren att Skogsstyrelsen får ansvaret för att närmare peka

ut de områden där man behöver samråda inom skogsbruket samt hur dessa områden avgränsas (s. 178 f.)¹³.

Utredningsbetänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Skogsbrukets forskningsinstitut (Skogforsk) bedriver forskning om hur hänsyn till friluftsliv kan integreras i skoglig planering. Det handlar bl.a. om att utveckla metoder för att identifiera områden med högt rekreativvärde, om att förstå hur olika skötselåtgärder påverkar upplevelsen av skogen och om att ta fram verktyg som gör det enklare för skogsägare att kombinera produktion med sociala värden. Detta är viktigt eftersom skogen är en gemensam resurs som ska möta många behov, från virkesproduktion till biologisk mångfald och människors möjlighet till naturupplevelser.

Som beskrivits tidigare i betänkandet är ett naturvårdsavtal ett civilrättsligt nyttjanderättsavtal som tecknas mellan Skogsstyrelsen, en länsstyrelse eller en kommun och markägare som är intresserade av naturvård. Den vanligaste formen av naturvårdsavtal är den för områden med höga naturvärden, men det är även möjligt att teckna naturvårdsavtal för områden med höga rekreativ- och friluftsvärden, dvs. sociala värden.

Enligt kommittédirektiven till skogsutredningen skulle utredaren även analysera möjligheterna till och föreslå regelförenklingar i fråga om avverkningsanmälan och samrådsplikten för skogsbruksåtgärder genom att höja undantaget från anmälningsplikten för små avverkningar från dagens 0,5 hektar upp t.o.m. 5 hektar på mindre brukningsenheter som ägs av enskilda respektive införa ett undantag från samrådsplikten för små avverkningar upp t.o.m. 5 hektar på mindre brukningsenheter som ägs av enskilda. Enligt delbetänkandet SOU 2024:91 bedömer utredaren att den nuvarande arealgränsen bör förbli oförändrad, mot bakgrund av utredarens övriga förslag till förändringar och behovet av att ha ett omfattande kontrollsystem för att säkerställa EU-rättsliga åtaganden.

Den 15 januari 2025 svarade landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) på en skriftlig fråga (fr. 2024/25:662) om tryggad tillgång på kulturvirke. Frågan, som hade samma innehåll som den motion som behandlas i detta betänkande, besvarades med bl.a. följande:

Tillgången på kulturvirke sker på en öppen marknad där olika aktörer tillsammans hittar affärsformer och lösningar. I dag finns exempel på aktörer som har gjort betydande framsteg inom användning och framtagande av kulturvirke i samarbete med större etablerade skogsaktörer.

Enligt föreskrifter till skogsvårdslagen (1979:429) ska hänsyn tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid all skötsel av skog. En åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska anmälas för samråd enligt miljöbalken. Äldre träd, död ved och andra ekologiskt viktiga strukturer kan tillsammans vara komponenter i skogar som betecknas som skyddsvärda och som kan vara aktuella för formellt områdesskydd, exempelvis naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal.

¹³ Jfr förslag till nytt stycke i 12 kap. 6 a § miljöbalken.

Skogsstyrelsen eller länsstyrelsen är de myndigheter som bedömer om en skog är skyddsvärd och i samråd med skogsägaren beslutar om formellt skydd. Skogsägaren har då rätt till ersättning för minskningen av fastighetens marknadsvärde, eller vid naturvårdsavtal, för utebliven avkastning.

Utskottets ställningstagande

Skogsbruksåtgärder, t.ex. avverkning, berörs av såväl skogsvårdslagstiftningen som miljöbalkens hänsynsregler och regler om samråd. Skogsutredningen har utrett frågan om formerna för samråd enligt miljöbalken och i vilka situationer samråd kan krävas. Detsamma gäller frågan om arealgränsen för när en avverkning måste anmälas till Skogsstyrelsen. Utskottet vill inte föregripa utfallet av den beredning av skogsutredningens betänkanden som för närvarande pågår och föreslår därför att motionerna 2025/26:515 (SD) och 2025/26:2784 (V) yrkandena 13 och 18 lämnas utan åtgärd.

När det gäller frågan om tillgången på svenskt kulturvirke delar utskottet landsbygdsminister Peter Kullgrens (KD) bedömning i det tidigare redovisade svaret på en skriftlig fråga i samma ämne. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2025/26:657 (S) yrkande 3.

Klimatanpassning inom skogsbruket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatanpassning inom skogsbruket.

Jämför reservation 9 (MP).

Motionen

Kommittémotion 2025/26:3427 av Emma Nohrén m.fl. (MP) innehåller ett antal förslag som handlar om klimatanpassning inom skogsbruket. I yrkande 2 lämnas förslag om att förtydliga miljöbalkens hänsynsregler genom att införa tydliga krav på klimatanpassning inom skogsbruket. I yrkande 3 föreslås att det ska införas krav på samråd för samtliga skogsbruksåtgärder i utpekade riskområden. I yrkande 4 lämnas förslag om att införa ett tillståndsförfarande för avverkning i branta och instabila områden. Vidare föreslås i yrkande 5 att Skogsstyrelsen ska få ett utökat bemyndigande och resurser för att ställa krav på klimatanpassning vid skogsbruksåtgärder och för att kunna stärka tillsynen. I yrkande 6 föreslår motionärerna att det ska göras en översyn av nuvarande lagstiftning i syfte att identifiera och åtgärda hinder för ett effektivt klimatanpassningsarbete i skogsbruket.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Som beskrivits tidigare i betänkandet finns de s.k. allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Av 2 kap. 3 § framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken är generellt tillämpliga, även när det inte finns specifika bestämmelser i förordningar eller föreskrifter. Andra sektorslagar, t.ex. skogsvårdslagen, gäller parallellt med miljöbalken. I och med att 2 kap. gäller alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska 2 kap. tillämpas även för verksamheter som främst regleras genom annan lagstiftning.

I sin vägledning för hur miljöbalkens hänsynsregler ska tillämpas när det gäller klimatpåverkan anför Naturvårdsverket att klimatförändringarna innebär att risker kan behöva omvärderas över tid eftersom både sannolikheten för att en incident ska inträffa kan öka och konsekvenserna av incidenten kan förvärras i takt med att de prognostiserade förändringarna sker. Detta innebär att klimatanpassningsåtgärder kan behöva vidtas för att säkerställa att miljöbalkens hänsynsregler följs. I praktiken innebär detta att en verksamhets-utövare måste ha kunskap om hur verksamheten bedöms påverkas av ett förändrat klimat och vilka eventuella nya eller kommande risker för miljö och hälsa som kan uppstå till följd av detta.

Skogsstyrelsen har beskrivit och värderat olika klimatrelaterade risker med bäring på skogssektorn i rapporten Klimatanpassning av skogen och skogsbruket – mål och förslag på åtgärder (rapport 2019/23).

I mars 2024 överlämnade regeringen en nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning till riksdagen (skr. 2023/24:97). I skrivelsen beskrivs betydande klimatrelaterade risker för Sverige och hur det nationella klimatanpassningsarbetet behöver utvecklas de närmaste fem åren. Enligt skrivelsen är det regeringens inriktning att verka för att Skogsstyrelsen, i samverkan med skogssektorn och andra myndigheter, fortsätter att anpassa skogen och skogsbrukets metoder och åtgärder så att framtidens skogar kan stå emot skador som följer av klimatförändringarna. I skrivelsen pekar regeringen även på att det är viktigt att åtgärder inom skogsbruket i förlängningen inte orsakar skador på viktiga samhällsfunktioner, t.ex. infrastruktur.

Utskottet behandlade skrivelsen och motionsyrkanden med anknytning till den i betänkande 2023/24: MJU18 och anförde bl.a. att vikten av att vidta åtgärder så att framtidens skogar kan stå emot skador som följer av klimatförändringarna inte nog kan understrykas. Utskottet delade därför regeringens bedömning av värdet i att Skogsstyrelsen i samverkan med skogssektorn och andra myndigheter fortsätter att arbeta med att anpassa skogen och skogsbrukets metoder till klimatförändringarnas effekter. Utskottet påminde

också om att myndigheten under de senaste åren bl.a. har tagit fram förslag på åtgärder som främjar klimatanpassning.

Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Skogsstyrelsen redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder som vidtas i syfte att öka motståndskraften och verka för en långsiktigt hållbar skoglig tillväxt och ökad tillgång till skoglig biomassa. Redovisningen ska utgå från inriktningen i regeringens skrivelse Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning (skr. 2023/24:97). Redovisningen ska omfatta bl.a. teknikval, informations- och rådgivningsåtgärder och genomförda förändringar i skogens skötsel, i fråga om exempelvis trädslagsvariation, förebyggande av skogsskador och ökad resiliens mot effekter av klimatförändringar.

Vid behandlingen av motionsyrkanden om skogspolitik från allmänna motionstiden 2024/25 uttalade utskottet bl.a. att en robust och motståndskraftig skog är avgörande för att kunna möta klimatförändringarna. Utskottet anförde vidare att arbetet med klimatanpassning befinner sig i ett utvecklingsskede och måste intensifieras framöver, men inte desto mindre välkomnade utskottet de åtgärder som redan nu vidtas i linje med inriktningen i den nationella strategin och handlingsplanen för klimatanpassning (bet. 2024/25: MJU12).

Det danska ordförandeskapet presenterade under hösten 2025 ett förslag till rådsslutsatser som ger inriktning till kommissionens kommande förslag om ett europeiskt ramverk för klimatesiliens och lagförslag om en rättsakt om den cirkulära ekonomin¹⁴. Kommissionen avser att presentera förslaget om ett integrerat ramverk för klimatesiliens under hösten 2026. Med initiativet vill kommissionen etablera en mer ambitiös, heltäckande och sammanhängande EU-strategi för klimatesiliens och beredskap som omfattar både enskilda medlemsstater och EU som helhet.

Miljö- och jordbruksutskottet överlade den 27 november 2025 med regeringen om förslaget (se prot. 2025/26:16). Förslaget till rådsslutsatser godkändes vid ministerrådmötet den 16 december 2025.

Den 24 september 2025 svarade landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) på en skriftlig fråga (fr. 2025/26:29) om dels vilka åtgärder ministern och regeringen kommer att vidta för att kalavverkningar nära viktig infrastruktur ska förhindras, dels hur ministern ser på att skogen ska kunna klimatanpassas men också bidra till klimatanpassning. Av svaret framgick bl.a. följande:

Sverige ska vara klimatanpassat, motståndskraftigt och ta tillvara de möjligheter som kommer med ett förändrat klimat i linje med den nationella strategin och regeringens handlingsplan för klimatanpassning (skr. 2023/24:97). Brukandet av skogen behöver klimatanpassas av flera olika skäl för att säkra skogens ekosystemtjänster som exempelvis produktion av virke, rekreation, förebyggande av ras och översvämningar samt bevarande av biologisk mångfald. Klimatanpassning behövs också för den svenska skogsnäringens framtida konkurrenskraft. Det finns inga hinder för en skogsägare att arbeta med klimatanpassningsåtgärder i

¹⁴ Rådets slutsatser om Europas miljö 2030 – bygga ett mer klimatesilient och cirkulärt Europa.

skogen. Regeringen verkar för att Skogsstyrelsen i samverkan med skogssektorn och andra myndigheter fortsätter arbetet med att anpassa skogen och skogsbrukets metoder och åtgärder så att framtidens skogar kan stå emot skador som följer av klimatförändringarna.

Skogsbruket ska ske med hänsyn till miljö, säkerhet och andra samhällsintressen. Skogsstyrelsen har i sina föreskrifter (Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till Skogsvårdslagen) angett hur risken för erosion kan förebyggas i samband med vissa skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsen har också möjlighet att med stöd av miljöbalken begränsa skogsbruksåtgärder för att skydda naturmiljön. Det är inte alltid enkelt att avgöra vad som faktiskt kan utlösa ett ras eller skred, vilket innebär att både markägare och myndigheter ställs inför svåra bedömningar. Regeringen verkar för att skapa förutsättningar för att förebygga ras, skred och erosion genom kunskap, kartering och vägledning från berörda myndigheter. Dessa underlag är också till stöd för skogssektorn.

Skogsstyrelsen har länge arbetat för att stödja en god klimatanpassning inom skogssektorn. Arbetet styrs sedan 2018 av förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Skogsstyrelsen analyserar klimatrelaterade risker som underlag för att uppdatera myndighetens mål och handlingsplan för klimatanpassning för de kommande åren.

Umeå universitet ger under början av 2026 distansutbildningen Klimat-anpassat skogsbruk i ett nordiskt perspektiv. Enligt kursplanen ger kursen en historisk bakgrund till det nordliga skogsbruket samt visar på dagens skogsnyttjande. Specifik vikt läggs vid skogens stora potential att motverka den pågående klimatkrisen, men även vid hur man genom skogsskötsel som främjar ökad biologisk mångfald samtidigt kan minska framtida miljörisker. Vidare diskuteras skogsbrukares möjligheter att bidra till ett mer hållbart samhälle.

Skogsstyrelsen har tillsynsansvar för bl.a. skogsvårdslagen och de delar av miljöbalken som rör skogsbruksåtgärder. Skogsvårdslagen och miljöbalken uttrycker samhällets krav på skogsbruket och innehåller regler om hur skogen ska skötas uthålligt och vilken hänsyn till naturen, fridlysta arter, kulturmiljön och rennäringen som måste tas. Tillsynen utförs som självständig granskning för att kontrollera om tillsynsobjekt uppfyller de krav som följer av lagar och andra bindande föreskrifter. Vid behov kan tillsynen leda till beslut om att anpassa åtgärden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina uttalanden från de två föregående riksmötena om betydelsen av att anpassa skogen och skogsbruksmetoderna för att hantera de risker och motverka de skador som ett förändrat klimat kan ge upphov till. Utskottet ser positivt på de åtgärder i rätt riktning som har vidtagits och som beskrivits ovan men vill samtidigt framhålla att såväl berörda myndigheter som skogsägare har ett ansvar för att insatserna på området inte avstannar utan snarare intensifieras. Utskottet följer frågan noggrant men ser för närvarande inte anledning att vidta några åtgärder med anledning av det som anförs i motionen. Därmed föreslår utskottet att motion 2025/26:3427 (MP) yrkandena 2–6 avslås.

Utbildning, arbete och jämställdhet inom skogsnäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildning, arbete och jämställdhet inom skogsnäringen.

Jämför reservation 10 (S).

Motionerna

Kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 83 handlar om kompetensförsörjning, arbetsvillkor och jämställdhet inom skogsnäringen. Motionärerna anför bl.a. att utbildningsmöjligheterna behöver öka, att rekryteringsbasen behöver breddas och att det finns behov av att aktivt arbeta för att få fler kvinnor att utbilda sig och delta i sektorn.

Även kommittémotion 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 9 handlar om jämställdhet inom skogsnäringen. Även här betonar motionärerna att det krävs ett aktivt arbete för att skapa ett jämställt skogsbruk.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Av SLU:s regleringsbrev framgår att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Enligt regleringsbrevet ska SLU ska redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Redovisningen ska inkludera hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning. SLU ska särskilt redovisa hur universitetet har utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning.

Vidare ska SLU enligt regleringsbrevet för 2025 fortsätta att arbeta för att verksamheterna ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13 avsnitt 5.1) i linje med de inrapporterade inriktningarna för arbetet med jämställdhetsintegrering 2023–2025, t.ex. i fråga om lika möjligheter till karriärvägar, könsbundna studieval och genomströmning. SLU ska senast den 20 januari 2026 redovisa resultatet av genomfört arbete under 2023–2025 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet med kopior till Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet och Jämställdhetsmyndigheten).

I årsredovisningen för 2024 anför SLU att lärosätet behöver rekrytera fler studenter. Det råder kompetensbrist inom flera sektorer som SLU utbildar för och det finns stor efterfrågan på de studenter som utbildas. Fler studenter vid SLU skulle även bidra till en större rekryteringsbas för forskarutbildningen samt resultera i en bättre balans mellan universitetets olika verksamhets-

områden. Hösten 2024 påbörjade SLU en utredning om strategisk studentrekrytering. Syftet är att utreda vad SLU bör göra för att få en ändamålsenlig, effektiv och strategisk studentrekrytering som leder till att fler studenter söker, antas till och examineras från SLU. Utredningen ska ta in synpunkter, både internt och externt, och beakta vad som kan göras från att väcka intresse för högre studier till att fler behöriga ska söka, påbörja och fullfölja sin utbildning för att sedan bli goda ambassadörer för SLU.

Vidare redovisas i samma årsredovisning att SLU bedriver ett skogligt basår som består av praktiskt inriktade gymnasiekurser och den praktik som krävs för behörighet till skogsmästarprogrammet. Dessutom ger SLU en bastermin som vänder sig till sökande som saknar naturvetenskapliga ämnen från gymnasiet. Mot bakgrund av rekryteringsläget pågår diskussioner om möjligheterna att bredda och utöka den behörighetsgivande utbildningen. Av årsredovisningen framgår även att SLU under hösten 2023 ansökte om examenstillstånd för att utfärda civilingenjörsexamen. Bakgrunden är det behov av utbildning som svarar mot den ökande digitaliseringen av jord- och skogsbruket som SLU identifierat. I november 2024 beslutade regeringen att ge SLU examensrätt för att utfärda civilingenjörsexamen. Arbetet med att förbereda för start av ett nytt program har påbörjats.

Vid behandlingen av skogspolitiska motioner från allmänna motionstiden 2024/25 anförde utskottet följande om utbildning inom skogsområdet (bet. 2024/25: MJU12):

När det gäller frågan om utbildning kan utskottet konstatera att SLU har en central roll i arbetet med att trygga kompetensförsörjningen i skogssektorn. Utskottet välkomnar därför att SLU kontinuerligt arbetar med att utveckla utbildningsutbudet och ser också positivt på att utbildningarna finns på flera orter i Sverige samt att den digitala och ortsberoende undervisningen har ökat.

Genom forskning och samverkan vill Skogforsk stärka skogens sociala värden och främja ett hållbart och inkluderande skogsbruk. Skogforsk lyfter arbetsmiljö och jämställdhet inom skogssektorn som centrala sociala värden där riktlinjer och metoder utvecklas för att skapa en trygg, inkluderande och attraktiv arbetsplats med goda arbetsmiljöförhållanden. Arbetsmiljön är enligt Skogforsk ett ständigt aktuellt ämne, och även inom skogsbruket spelar arbetsmiljön stor roll för att kunna få motiverade och engagerade medarbetare som trivs med att gå till jobbet. Trivsel på arbetsplatsen ökar förutsättningarna för att kunna locka fler till branschen. Skogsbruket har många olika inriktningar och tjänster, vilket bidrar till att det behövs fler medarbetare med olika kompetens och erfarenheter. Skogforsk har medverkat i antologin *Green Dreams and Workforce Reality (Future Forests Reports 2024:3)* som ges ut av Future Forests, en plattform för tvärvetenskaplig skogsforskning, samverkan och forskningskommunikation som är ett samarbete mellan SLU, Umeå universitet och Skogforsk. Antologin innehåller en serie texter på temat skogsnäringens arbetskraftsbehov och villkoren för de som jobbar i skogen. I

antologin diskuteras ämnen som t.ex. strukturer, hierarkier, mångfald och könsroller i den svenska skogsbrukssektorn.

Skogssektorns jämställdhetsråd, som 35 organisationer står bakom, bildades 2022. Det är ett unikt branschinitiativ och nationellt forum för dialog och åtgärder för att nå en jämställd skogssektor. Skogsstyrelsen bemannar tillsammans med SLU jämställdhetsrådets kansli. Enligt Skogsstyrelsens årsredovisning för 2024 beslutade jämställdhetsrådet under 2024 om en gemensam målbild för en jämställd skogssektor med konkreta åtgärder och satsningar. Rådet beslutade också om ett antal indikatorer som rör könsfördelning, arbetsgrupper för fortsatt utvecklingsarbete och gemensamma åtaganden för kompetenshöjande åtgärder.

I den första sammanställningen av skogssektorns jämställdhetsindikatorer, som presenterades den 6 maj 2025, visar åtta av elva indikatorer över jämställdheten inom skogssektor på en manlig dominans. Vid ett rådsmöte samma dag beslutade skogssektorns jämställdhetsråd om en extra satsning värd 1 miljon kronor. Genom en ny finansieringsmodell kan jämställdhetsrådets fortsatta arbete som paraply för jämställdhetsarbetet i sektorn säkras. Samfinansieringen förstärker och effektiviserar arbetet med att utveckla, samordna och kommunicera kunskap om jämställdhetsarbetet.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet uttalade under förra riksmötet har SLU en central roll i arbetet med att trygga kompetensförsörjningen i skogssektor. Utskottet välkomnar alltså att SLU kontinuerligt arbetar med att utveckla utbildningsutbudet och att öka rekryteringen av studenter till utbildningar som kan leda till anställning inom bl.a. skogsnäringen. Utskottet ser vidare mycket positivt på det arbete som Skogforsk, såväl på egen hand som i samarbete med andra aktörer, bedriver för att främja en hållbar och inkluderande skogsbrukssektor där medarbetare med skilda kompetenser och av olika kön har en trygg, inkluderande och attraktiv arbetsplats. Utöver det välkomnar utskottet de insatser och den extra satsning som görs av skogssektorns jämställdhetsråd. Med det som nu anförts föreslår utskottet att motionerna 2025/26:3591 (S) yrkande 9 och 2025/26:3733 (S) yrkande 83 lämnas utan åtgärd.

Rådgivning till skogsägare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rådgivning till skogsägare.
Jämför reservation 11 (S).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 82 framhåller motionärerna vikten av rådgivning till skogsägare, och i yrkande 85 lämnas förslag om att se över möjligheterna att värna och stärka rådgivningen för ökad tillväxt i skogen.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Enligt förordningen (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen ska myndigheten vara förvaltningsmyndighet för frågor om skogsbruket och ha till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska mål som riksdagen beslutat om kan uppnås.

I skogspropositionen (prop. 2021/22:58) bedömde regeringen att Skogsstyrelsen bör ta fram en långsiktig rådgivningskampanj för ökad hållbar tillväxt och hållbart brukande i skogen i dialog med relevanta aktörer såsom skogsnäringen, miljöorganisationer, Naturvårdsverket och SLU. Regeringen ansåg att kampanjen, genom att sprida kunskap om vilka åtgärder som är relevanta för ökad kvalitet och lönsamhet i skogsbruket, bör bidra till att nå den politiska ambitionen om ökad hållbar tillväxt i skogen. Kampanjen bör även innefatta verkningfulla åtgärder för naturvårdande skötsel, användning av alternativa bruksmetoder, ökad klimateffektivitet, effektivare miljöhänsyn och klimatanpassning i skogsbruket. Samlat bör kampanjen bidra till att minska de affärsmässiga riskerna med företagande inom skogsbruket. Rådgivningen borde även enligt regeringen stimulera till mer och bättre naturvårdande skötsel på frivilligt avsatt mark. Regeringen ansåg att rådgivningskampanjen bör bidra till att stärka konkurrenskraften och bidra till uppfyllelsen av klimat- och miljömål. Riksdagen delade regeringens bedömning i denna del (bet. 2021/22: MJU18, rskr. 2021/22:206).

I Skogsstyrelsens budgetunderlag för 2025–2027 (dnr 2023/3312) framhöll myndigheten att informativa styrmedel är en viktig komponent i genomförandet av skogspolitiken. Enligt Skogsstyrelsen visar utvärderingar att myndigheten gör nytta genom sin rådgivning och att den ger effekter i skogen. Inom flera ämnesområden finns det stora behov av att tillhandahålla rådgivning och information om skog och skogsbruk för att stödja skogsägarna så att de kan ta aktiva och välgrundade beslut. Detta gäller bl.a. inom områden som skötsel och produktion, artskydd, miljöhänsyn, frivilligt formellt skydd,

varierat skogsbruk och klimatanpassningsåtgärder. Vidare anförde Skogsstyrelsen att myndigheten inte har resurser för att nå alla och att den på totalen når en förhållandevis liten del av skogsägarna. Vissa målgrupper, exempelvis de inaktiva skogsägarna, kräver mer arbete och flera rådgivningsformer och kanaler för att nås. Här behövs en långsiktig kapacitetsuppbyggnad för traditionell bred rådgivning samt e-tjänster och digitala beslutsstöd i kombination. Det handlar bl.a. om att utveckla och bygga nya tjänster och att målmedvetet jobba för att verka genom andra.

Den 17 december 2024 beslutade riksdagen att anvisa knappt 600 miljoner kronor för 2025 till anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket inom utgiftsområde 23. Enligt Skogsstyrelsens regleringsbrev för 2025 får myndigheten använda knappt 55 miljoner kronor av det anslaget bl.a. för informations-, rådgivnings- och utbildningsinsatser (villkor för anslaget 1:2 anslagspost 1 Bidrag till skogsbruket).

För att bidra till att nå Sveriges LULUCF-åtagande föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23) en satsning på information och rådgivning till skogsägare om ökat kolupptag samt biologisk mångfald. Enligt regeringens förslag skulle anslaget 1:1 Skogsstyrelsen tillföras 20 000 000 kronor 2026 för detta ändamål. Den 16 december 2025 beslutade riksdagen om budgeten för utgiftsområde 23 i enlighet med regeringens förslag (bet. 2025/26: MJU2, rskr. 2025/26:116).

Enligt Skogsstyrelsens regleringsbrev för 2026 ska myndigheten redovisa sitt arbete med den satsning på information och rådgivning till skogsägare avseende ökat kolupptag samt biologisk mångfald som nyss beskrivits. I arbetet ska risk för koldioxidläckage och behov av klimatanpassning beaktas.

Utskottets ställningstagande

Som beskrivits ovan har såväl regeringen som riksdagen bedömt att rådgivningen till skogsägare behöver förbättras inom ett flertal områden för att ge skogsägarna goda förutsättningar att bidra till målsättningen om en ökad hållbar tillväxt i skogen. Utskottet noterar att det har avsatts medel i budgeten för 2025 som Skogsstyrelsen får använda för informations-, rådgivnings- och utbildningsinsatser. Vidare har regeringen föreslagit en satsning i budgeten för 2026 för att Skogsstyrelsen ska kunna ge information och rådgivning till skogsägare om ökat kolupptag och biologisk mångfald, och riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag. Utskottet kommer att fortsätta att följa frågan om finansieringen av Skogsstyrelsens arbete med dessa viktiga frågor. Utskottet noterar i detta sammanhang även att Miljömålsberedningen har lämnat ett antal förslag som syftar till att förbättra rådgivningen till skogsägare. Mot denna bakgrund ger det som anförts i motion 2025/26:3733 (S) yrkandena 82 och 85 enligt utskottets bedömning inte anledning till någon åtgärd. Utskottet föreslår därmed att yrkandena avslås.

Övriga skogspolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om offentlig kontroll och avgifter och om ändring av avskogningsförfordningen.

Motionerna

Offentlig kontroll och avgifter

I motion 2025/26:2984 av Marlène Lund Kopparklint (M) lämnas förslag om att säkerställa möjligheten till tillfälligt sänkt eller pausad avgift för offentlig kontroll vid extraordinära växtskadegörarutbrott, t.ex. av granbarkborre, och om att samordna tillsynen mellan myndigheter.

Ändring av avskogningsförfordningen

Motion 2025/26:2263 av Sten Bergheden (M) handlar om EU:s avskogningsförfordning (EUDR). I motionen lämnas förslag om att överväga att revidera och se över de krav som följer av EUDR eftersom kraven, enligt motionären, medför att alla företag som handlar med och använder skogsråvara drabbas av omfattande byråkrati.

Kompletterande uppgifter och tidigare behandling

Offentlig kontroll och avgifter

I formellt skyddade områden finns särskilda bestämmelser som styr vilka åtgärder som får vidtas i samband med t.ex. insektsjärningar. Varje naturreservat har t.ex. särskilda föreskrifter som beskriver vad som inte är tillåtet i området och en skötselplan som beskriver hur syftet med reservatet ska uppnås. När det gäller angrepp av skadegörare i skog som inte omfattas av formellt skydd får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka åtgärder som behöver vidtas. Av 4 a § skogs vårdslagen följer att bestämmelser om växtskadegörare finns i växtskyddslagen (2022:757) och i de EU-bestämmelser som den lagen kompletterar. Växtskyddslagen innehåller bestämmelser som syftar till att begränsa de risker som växtskadegörare innebär för växter och växtprodukter till en acceptabel nivå (1 §).

Växtskyddsförfordningen (2022:795) innehåller kompletterande bestämmelser till växtskyddslagen. Enligt 2 kap. 3 § i förfordningen får Skogsstyrelsen meddela föreskrifter om förbud, begränsningar eller åtgärder för att begränsa förekomsten av större mörghorre, åttatandad barkborre (även kallad granbarkborre) och sextandad barkborre¹⁵. Skogsstyrelsen får också i det

¹⁵ Sådana föreskrifter finns i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2025:2) om förebyggande av växtskadegörare för skydd av skog.

enskilda fallet besluta om sådana förbud, begränsningar eller åtgärder. När det gäller övriga växtskadegörare, inklusive de som förekommer i skog, är Jordbruksverket behörig myndighet att meddela föreskrifter (2 kap. 1 och 2 §§ växtskyddsförordningen).

Offentlig kontroll utövas enligt 10 § växtskyddslagen av Jordbruksverket och vissa andra kontrollmyndigheter. Enligt 5 kap. 2 § växtskyddsförordningen är det Skogsstyrelsen som utövar offentlig kontroll när det gäller växtskadegörarna större mörghorre, åttatandad barkborre och sextandad barkborre. När det gäller andra växtskadegörare än de som Skogsstyrelsen har kontrollansvaret för ansvarar Jordbruksverket för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämna råd och hjälp i denna verksamhet (5 kap. 6 § växtskyddsförordningen).

Av 7 kap. 3 § växtskyddsförordningen följer att växtskyddsavgifter och andra avgifter för offentlig kontroll ska beräknas på grundval av den allmänna principen om tillräckliga finansiella resurser som finns i den s.k. kontrollförordningen¹⁶. Kontrollförordningen innehåller även närmare bestämmelser om hur vissa avgifter för offentlig kontroll ska beräknas.

I förarbetena till växtskyddslagen (prop. 2021/22:148) anför regeringen att principen om full kostnadstäckning ska vara en utgångspunkt när avgifterna tas ut. Detta innebär att samtliga direkta kostnader och en rättvisande andel av de indirekta kostnaderna för den offentliga kontrollen ska täckas av avgifterna. En indirekt kostnad kan t.ex. vara utveckling och drift av it-system och lokaler som krävs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Betalarna bör uppleva avgiftskonstruktionen som rimligt rättvis. Den bör inte ge incitament till icke önskvärda beteenden hos vare sig kontrollmyndigheten eller kontrollobjekten. Vidare bör konstruktionen innebära låga administrationskostnader samt vara lättbegriplig och förutsebar för betalare. Avgifter bör tas ut på det sätt som är lämpligt utifrån förutsättningarna, t.ex. engångsavgifter eller årsavgifter.

Av 7 kap. 4 § växtskyddsförordningen följer att kontrollmyndigheten får sätta ned avgiftsbeloppet helt eller delvis om det finns särskilda skäl.

Ändring av avskogningsförordningen

Avskogningsförordningen (EUDR)¹⁷ antogs den 31 maj 2023. Syftet med förordningen är att förhindra handel med varor som bidrar till avskogning och skogsförstörelse runt om i världen. Den som producerar, importerar eller säljer relevanta produkter på EU:s inre marknad eller exporterar dessa produkter från unionen berörs av reglerna i förordningen. För att få importeras,

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010.

tillhandahållas på marknaden och exporteras måste de råvaror och produkter som omfattas av förordningen

- vara avskogningsfria (dvs. att produktionen inte bedrivs på mark där avskogning eller skogsförstöring skett efter den 31 december 2020)
- ha producerats i enlighet med lagstiftningen i produktionslandet
- omfattas av en förklaring om tillbörlig aktsamhet.

Förordningen skulle i huvudsakliga delar ha börjat tillämpas den 30 december 2025.

Förordningen har kritiserats av många medlemsstater, tredjeländer, Världshandelsorganisationen och berörda branschorganisationer för att den innehåller oklarheter och skapar en stor administrativ börda för berörda företag. Flera av EU:s medlemsstater, bl.a. Sverige, har framfört att det även krävs ändringar i förordningen för att den ska kunna genomföras.

Den 21 oktober 2025 presenterade kommissionen ett förslag till ändring av förordningen¹⁸. I förslaget föreslogs ändringar i vissa av de krav som ställs på verksamhetsutövare och handlare.

Den 4 december 2025 nåddes en preliminär politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om ändringar av avskogningsförordningen som innehåller följande centrala delar:

- Ytterligare ett år för de ekonomiska aktörernas förberedelser innan avskogningsförordningen börjar tillämpas.
 - Ikraftträdandet har fastställts till den 30 december 2026 för stora och medelstora aktörer.
 - För mikroföretag och små aktörer börjar förordningen tillämpas den 30 juni 2027.
 - För mikroföretag och små aktörer som redan omfattas av EU:s timmerförordning kommer förordningen att börja tillämpas den 30 december 2026.
- Förenklade skyldigheter för verksamhetsutövare och handlare i senare led. Dessa verksamhetsutövare och handlare kommer inte längre att behöva lämna in förklaringar om tillbörlig aktsamhet eller vidarebefordra referensnumren i leveranskedjan. Endast den första aktören i efterföljande led kommer att samla in ett referensnummer för tillbörlig aktsamhet.
- En förenklad engångsdeklaration för mikroaktörer och små primära aktörer från lågriskländer. Det ersätter det tidigare behovet av inlagor med förklaringar om tillbörlig aktsamhet i it-systemet. Om den begärda informationen redan finns tillgänglig i databaser som inrättats enligt EU:s eller medlemsstaternas lagstiftning och medlemsstaterna gör relevanta uppgifter tillgängliga i it-systemet för avskogning är mikroföretag och små

¹⁸ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2023/1115 vad gäller vissa krav på verksamhetsutövare och handlare (COM(2025) 652 final).

primära aktörer undantagna från skyldigheten att lämna in den förenklade deklarationen.

- Avlägsnande av böcker, tidningar och tryckt material från produktdefinitionen i avskogningsförordningen.

Ändringarna av förordningen har därefter formellt antagits av Europaparlamentet och rådet.

Utskottets ställningstagande

Offentlig kontroll och avgifter

Utskottet kan konstatera att det redan finns regler som gör det möjligt för kontrollmyndigheten att sätta ned avgiften för offentlig kontroll helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Vad som utgör särskilda skäl är upp till kontrollmyndigheten att bedöma. Vidare har Jordbruksverket i viss utsträckning ett förordningsreglerat samordningsansvar, och i de delar som inte omfattas av denna reglering har utskottet förtroende för att berörda myndigheter vid behov samordnar sin verksamhet på lämpligt sätt. Det som efterfrågas i motion 2025/26:2984 (M) är enligt utskottet i huvudsak tillgodosett och utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Ändring av avskogningsförordningen

Som redovisats ovan har Europaparlamentet och rådet nyligen beslutat om ändringar av avskogningsförordningen som syftar till att minska den administrativa bördan för de företag som berörs av förordningen. Utskottet bedömer att det som efterfrågas i motionen är i linje med de förordningsändringar som nu har antagits. Därmed föreslås att motion 2025/26:2263 (M) lämnas utan åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns listade i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkandena 2022/23: MJU15 Skogspolitik, 2022/23: MJU17 Naturvård och biologisk mångfald, 2023/24: MJU7 Skogspolitik, 2023/24: MJU15 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll, 2023/24: MJU18 Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning och

2024/25: MJU12 Skogspolitik. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. EU:s inflytande över skogspolitiken, punkt 1 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 69 och 71.

Ställningstagande

Det har under den senaste mandatperioden stått klart att alltmer av den politik som bedrivs på EU-nivå får stora effekter på skogspolitiken och skogsbruket i Sverige. Skogsförvaltning är nationell kompetens som utövas av skogsbrukare och markägare, samtidigt som klimatpolitik, miljöpolitik och finanspolitik är EU-politik som i hög grad påverkar det svenska skogsbruket. Jag och mitt parti är emot den utvecklingen. I dag lägger EU sig i skogspolitiken alltför mycket. Mitt parti och jag vill att utrymmet för nationell och regional anpassning av de regler som berör skogen ska öka.

2. Skog, bioekonomi och klimat, punkt 2 (S)

av Sofia Skönnbrink (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Aida Birinxhiku (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 76 och 81 samt avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 1 i denna del,

2025/26:2308 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 201,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 99 och 100 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 72.

Ställningstagande

Skogssektorn är en resurs för klimatomställningen som leder till jobb och hållbar tillväxt i hela Sverige. Skogen binder koldioxid när den växer, och när vi brukar den på ett hållbart och ansvarsfullt sätt kan vi minska utsläppen genom att använda träet för att ersätta oljebaserade och fossila drivmedel och material. När biomassa från skogen används i transportsektorn minskar utsläppen. Det bidrar också till en stark inhemsk produktion av biodrivmedel och biogas som är bra för vår beredskap och tillväxt. Att höja förädlingsgraden genom att exempelvis bygga mer i trä är också en viktig del i klimatomställningen, inte minst eftersom koldioxiden i trä binds i generationer. Vi vill därför utveckla skogens roll i klimatarbetet och dess bidrag till en växande bioekonomi.

Vidare vill vi att Sverige ska fortsätta att leda utvecklingen inom skogsnäringen, inte minst med tanke på de nya klimat- och miljökraven. Forskning och innovation är nödvändigt för att klara detta. Ett särskilt fokus behöver ligga på hur vi kan kombinera ett högt virkesuttag med en riklig biologisk mångfald och klimatnytta. Det finns också behov av att analysera nya bruksformer utifrån råvaruförsörjning, sysselsättning och arbetsmiljö.

3. Skog, bioekonomi och klimat, punkt 2 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 72 och

avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 1 i denna del,

2025/26:2308 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 201,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 99 och 100 samt

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 76 och 81.

Ställningstagande

Jag och mitt parti vill att EU-kommissionen ska ta fram en handlingsplan för bioekonomi som tydliggör och värderar skogens ekonomiska värden och roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen. Denna bör

befästa skogsråvarans betydelse för EU:s omställning, uppvärdera skogsbrukets industriella betydelse och värna äganderätten.

4. Skog, bioekonomi och klimat, punkt 2 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 201 och

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 99 och 100 samt avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkande 1 i denna del,

2025/26:2308 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 72 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 76 och 81.

Ställningstagande

Övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi är helt avgörande för att flera samhällsmål, bl.a. ökad kolinbindning i skog och mark och långsiktigt hållbar resursförsörjning till samhället, ska kunna säkerställas samtidigt. Efterfrågan på skogsråvara och biomassa väntas öka när fossila råvaror ska fasas ut helt. Skogsråvara är dock en begränsad resurs som behöver användas klokt i klimatomställningen. För att öka skogens och skogsbrukets klimatnytta behöver en större del av det vi bygger byggas i trä och en större andel av biomassan användas för långlivade produkter.

För en mer hållbar användning av vår skog behöver skogen stå längre, men vi behöver också se till att mer av produkterna från skogen blir kvar som träprodukter, som trähus eller möbler, i stället för att brännas upp eller brytas ned som exempelvis papper. Detta kan ske genom en ökad produktion av träprodukter, genom att en större andel av inhemsk träråvara blir långlivade träprodukter i stället för kortlivade och genom att träprodukterna används på ett sätt som möjliggör ökad livslängd, återanvändning eller återvinning. För att styra om behövs både ekonomiska incitament, en politisk vilja och stöd och rådgivning till skogsägare och näringsliv.

För att styra mot mer långlivade skogsprodukter föreslog Miljömålsberedningen 2025 att regeringen skulle tillsätta en nationell samordnare som ger stöd till aktörer på marknaden som bygger upp en trävarubransch med långlivade träprodukter av lövträ i takt med att mängden lövträd ökar i

skogsbrukssektorn, ett förslag som jag och mitt parti anser ska tas om hand skyndsamt.

5. **Ägande, brukande och formellt skydd av skog, punkt 3 (S)**

av Sofia Skönnbrink (S), Tomas Kronstahl (S), Jytte Guteland (S), Aida Birinxhiku (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 73–75 och 77 samt avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkandena 2 och 3,

2025/26:1900 av Matilda Ernkrans m.fl. (S),

2025/26:2514 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3,

2025/26:3259 av Camilla Brunsberg (M) och

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

Skogen är en grundbult i landsbygdens ekonomi och en viktig tillgång för hela landet. Enligt Lantbrukarnas riksförbunds rapport Skogen – ryggraden i landsbygdens ekonomi uppgår värdet på privatägd skogsmark till över 860 miljarder kronor. Dessa tillgångar är basen för investeringar i lantbruk, företagande och lokal välfärd. Ungefär hälften av inkomsterna från skogsbruket återinvesteras i lantbruket, vilket stärker både livsmedelsberedskapen och den gröna omställningen. För många familjer fungerar skogen också som pensionssparande, sjukförsäkring och framtidsäkring i ett – en förutsättning för att våga satsa långsiktigt. Skogssektorn skapar dessutom nya jobb och i vissa regioner står skogsnäringen för över 6 procent av sysselsättningen. Varje förädlingskedja börjar ofta hos en enskild skogsägare.

Vi och vårt parti vill att hela Sverige ska utvecklas. Det kräver stabila och långsiktiga villkor för skogsäggande, med tydliga spelregler som möjliggör investeringar och försörjning i hela landet. På så sätt bygger vi en starkare landsbygd.

Den svenska skogspolitikens vilar på två jämställda mål: ett produktionsmål och ett miljömål. Vårt parti är den politiska kraft som garanterar balansen mellan de två målen. Vi behöver ett aktivt brukande av skogen för att kunna ställa om samhället och skapa jobb på landsbygden. Vi behöver samtidigt bevara skyddsvärd skog för att kunna säkerställa viktiga miljövärden. Det går att göra båda samtidigt.

Det finns inte en enda metod som fungerar överallt och därför behöver skogsbruket bedrivas med rätt träd för rätt plats och jord, och med rätt avverkningsmetod. Ett mer variationsrikt skogsbruk bidrar till att bättre stå emot klimatförändringarna, minska risken för skador och stärka den biologiska mångfalden, och en viktig del i detta arbete är att kunskapen om klimat-anpassning av skogsbruket ökar. Det är också avgörande att vi fortsätter att utveckla hållbara skogsbruksmetoder; exempelvis kan det handla om naturnära skogsbruk och användande av hyggesfria metoder.

6. Ägande, brukande och formellt skydd av skog, punkt 3 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 30 och avslår motionerna

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) yrkandena 2 och 3,

2025/26:1900 av Matilda Ernkran m.fl. (S),

2025/26:2514 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3,

2025/26:3259 av Camilla Brunsberg (M) och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 73–75 och 77.

Ställningstagande

Klimatanpassning av skogsbruket är centralt för att förebygga exempelvis torka, skogsbränder och översvämningar, men också för att bättre kunna hantera klimatförändringarnas effekter och skadedjursangrepp och förbättra återväxten. En åtgärd som kan genomföras i arbetet med klimatanpassning av skogsbruket kan t.ex. vara att på olika sätt styra mot skogsskötselmetoder som leder till ökad variation med en ökad lövträdsandel och återställda våtmarker, vilket minskar risken för att skogen drabbas av skogsskador, stormfällning och skogsbrand.

7. Artskydd, rådhetsinskränkningar och ersättning, punkt 4 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 2 och

avslår motionerna

2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) yrkande 2 och

2025/26:2453 av Mats Green (M).

Ställningstagande

Hur den svenska artskyddslagstiftningen ska förenas med ett levande svenskt skogsbruk har länge debatterats. Över tid har det bl.a. skett en ökning av antalet ärenden som är föremål för prövning i domstol. Den här utvecklingen behöver brytas och regeringen behöver därför gå till botten med problemen och gå vidare med bl.a. riksdagens tillkännagivande från 2022 om att markägare ska kunna få ersättning vid ett förbud mot att bruka marken med hänvisning till artskyddet.

I juli 2025 presenterade regeringen förslag för att komma till rätta med de problem som funnits för skogsbruket kopplat till de nationella fridlysningsreglerna. Jag och mitt parti är skeptiska till regeringens förslag eftersom det inte stärker markägarens rätt till ersättning om möjligheten till brukande inskränks. Mitt parti och jag anser att regeringen snarast måste ta tag i ersättningsfrågan för att bibehålla skogsägarnas investeringsvilja. Detta är av stor betydelse för att vi ska lyckas öka den hållbara tillväxten i Sveriges skogar och koldioxidupptaget i dessa.

8. Regler för avverkning av skog, punkt 5 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2784 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 13 och 18 samt

avslår motionerna

2025/26:515 av Anders Alftberg och Robert Stenkvis (båda SD) och

2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

I dag avverkas skogar med höga befintliga naturvärden, s.k. värdekärnor, trots att det råder stor brist på dessa naturmiljöer för en mängd hotade växt- och djurarter. Dessa skogar har ofta hög variation och är ofta naturskogsartade. Naturvårdsverket anser att såväl staten som skogsbruket bör göra stora ansträngningar för att skyddsvärda skogar inte ska avverkas. Regeringen är visserligen av uppfattningen att inga skogar med höga naturvärden ska avverkas, men trots att detta ändå fortsätter att ske har man underlåtit att vidta åtgärder för att förhindra det. Inte heller avsätter man i budgeten tillräckligt med pengar för att dessa värdefulla skogar ska få formellt skydd. I stället väljer man ensidigt att värna skogsindustrins intressen, vilket inte gynnar vare sig de mindre skogsägarna, den biologiska mångfalden eller klimatet. Därmed försvåras kontinuerligt möjligheterna att bevara de kvarvarande livsmiljöerna för missgynnade arter i skogsbruket. Regeringen bör därför skyndsamt ta fram förslag på lagstiftning för att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden.

Skogens kulturmiljövärden samt de sociala värdena ska värnas enligt våra miljö kvalitetsmål. Skogens sociala värden brukar definieras som de värden som skapas av människors upplevelser. Dessa är en viktig resurs för samhället när det gäller exempelvis människors välbefinnande, hälsa, boendemiljö och utbildning samt regional utveckling och turism. Skogens sociala värden berörs av ett flertal olika politikområden som skogs-, miljö-, kulturmiljö- och friluftspolitiken. Att stärka skogens sociala värden kan också främja den biologiska mångfalden. På uppdrag av regeringen presenterade Skogsstyrelsen i mars 2018 en analys av styrmedel för skogens sociala värden (rapport 2018/7). Myndigheten konstaterade i rapporten att det behövde skapas mer tydlighet och genomförbarhet än vad som var fallet när det gällde skogens sociala värden.

Skogsvårdslagen brister när det gäller hänsynen till sociala värden. I dag är lagstiftningen och målsättningarna otydliga när det gäller skogens sociala värden och de kan tolkas på olika sätt – detta trots att skogens betydelse även för folkhälsan bekräftas alltmer av vetenskapliga studier.

Lagstiftningen bör därför ändras så att skogar med särskilt höga värden för rekreation och friluftsliv ska bli föremål för avverkningsansökan och kunna undantas från åtgärder och exploatering som inte främjar dessa värden.

9. Klimatanpassning inom skogsbruket, punkt 6 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3427 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 2–6.

Ställningstagande

I det svenska skogslandskapet innebär klimatförändringarna ökade risker för ras, skred, erosion, stormskador och bränder. Ett framtida klimat med än större svängningar och fler ”fastlåsta” vädersystem förstärker riskerna genom att minska förekomsten av tjäle, höja grundvattennivåer vintertid och öka förekomsten av extrem nederbörd.

Skogen är en central del av vårt samhälles motståndskraft mot dessa risker men kan också bli en försvagande faktor när den brukas på ett ohållbart sätt. Intensivt kalhyggesbruk i känsliga områden förstärker effekterna av klimatförändringarna och leder till skador på både miljö och samhällsviktiga funktioner. I kombination med kalhyggen ökar detta sannolikheten för omfattande skador på samhällsviktig infrastruktur och bebyggelse.

Skogsstyrelsen, Trafikverket och flera andra myndigheter har länge varnat för att kalavverkning i branta slänter ökar risken för erosion och ras, vilket i sin tur allvarligt kan drabba järnvägar och vägar. Trots detta har avverkningarna ökat i stället för minskat i sådana här klimatkänsliga områden och skogsbolagen har inte gjort tillräckliga anpassningar på egen hand.

Skogsstyrelsen tog fram en rapport 2019 (Klimatanpassning av skogen och skogsbruket – rapport 2019/23) i vilken kostnaderna för skador på vägnätet till följd av skogsbrukets påverkan på erosion, ras och skred uppskattades till över 1 miljard kronor under en tioårsperiod. Vidare bedömer Skogsstyrelsen att kostnaderna för ras, skred och erosion kan fördubblas till 2050 och bli flerdubbelt högre vid seklets slut om inga ytterligare anpassningsåtgärder vidtas. Detta innebär inte bara ökade kostnader, utan också ökade risker för människors säkerhet. Vidare har Trafikverket konstaterat att skogsbruksåtgärder årligen utlöser incidenter med ras eller erosion som skadar vägar och järnvägar. I vissa fall har situationerna varit så allvarliga att människoliv riskerats.

Skogsstyrelsen har i sin rapport Skogsbruksåtgärder och skador på samhällsfunktioner – rapport 2021/9 identifierat omkring 500 000 hektar mark i Sverige med förhöjd risk för erosion, ras, översvämningar och skred. Totalt finns det 68 400 riskområden, varav 42 procent innehåller vägar, järnvägar,

byggnader eller vattenskyddsområden. Det rör sig om cirka 120 000 byggnader, däribland 50 000 bostäder och 2 400 byggnader för samhällsfunktioner. Detta visar tydligt att riskerna inte bara är en naturvårdsfråga utan även en samhällsekonomisk och säkerhetsmässig fråga.

Skogsstyrelsen framhåller att dagens lagstiftning inte ger tillräckliga möjligheter att ställa krav på klimatanpassning i skogsbruket. Det saknas bemyndiganden för centrala åtgärder som minskar riskerna för brand, stormskador, erosion, påverkan på samhällsfunktioner och hänsyn till renskötselområdet. Även när bemyndiganden finns används de inte alltid fullt ut. Exempelvis kan Skogsstyrelsen redan i dag ställa krav på hyggesstorlek i avrinningsområden för att minska vattenrelaterade skador, men detta görs i mycket begränsad omfattning.

Miljöbalkens hänsynsregler behöver därför förtydligas så att klimatanpassning blir ett rättsligt bindande krav. Ett försiktighetsperspektiv bör tillämpas, och även händelser med låg sannolikhet men med allvarliga konsekvenser måste omfattas. Myndigheterna pekar också på att samrådsförfarandet enligt dagens regler inte är tillräckligt långtgående. Kalhyggen kan genomföras sex veckor efter en avverkningsanmälan om inte Skogsstyrelsen ingriper, och anmälan innehåller inte alltid tillräcklig information för att avgöra om åtgärden planeras i ett känsligt område. För att minska riskerna bör samrådsplikt därför omfatta alla skogsbruksåtgärder i riskområden. Därutöver bör ett tillståndsförfarande införas för avverkning i branta och instabila områden.

En hållbar skogspolitik måste ta klimatförändringarnas risker på största allvar, och det krävs ett samlat paket av åtgärder för att klimatsäkra skogsbruket.

10. Utbildning, arbete och jämställdhet inom skogsnäringen, punkt 7 (S)

av Sofia Skönnbrink (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Aida Birinxhiku (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 9 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 83.

Ställningstagande

En utmaning för skogsnäringen är att säkra kompetensförsörjningen. Rätt kompetens måste finnas på rätt plats. Genom att exempelvis utöka utbildningsmöjligheterna, bredda rekryteringsbasen och öka skogssektorns attraktivitet kan vi skapa bättre förutsättningar för skogssektorns framtid. Därför vill vi se över hur vi på bästa sätt tryggar skogsnäringens kompetensförsörjning.

När det gäller jämställdhet inom skogssektorn råder det en obalans. Enligt Skogsstyrelsens statistik är 61 procent av skogsägarna män och bara 39 procent kvinnor. Män dominerar även chefspositioner och de största skogsägande aktiebolagens styrelser. Dessutom är det fler män som både utbildar sig inom skogssektorn och arbetar med skog. Vi och vårt parti vill ändra på detta. För att skapa ett jämställt skogsbruk krävs det att vi arbetar aktivt för att få fler kvinnor att utbilda sig och delta i sektorn. Vi behöver också förändra de strukturer som i dag hindrar kvinnor från att ta samma plats som män. Ett jämställt arbetsliv är inte bara viktigt ur ett rättviseperspektiv utan också en nödvändighet för att ta vara på den kompetens och erfarenhet som både kvinnor och män kan bidra med.

11. Rådgivning till skogsägare, punkt 8 (S)

av Sofia Skönnbrink (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Aida Birinxhiku (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 82 och 85.

Ställningstagande

Skogen är vårt gröna guld och vi vill att Sverige ska fortsätta att leda utvecklingen inom skogsnäringen, inte minst med tanke på de nya klimat- och miljökraven. En viktig åtgärd i detta sammanhang är att skapa bättre förutsättningar för rådgivning till privata skogsägare inom skogsskötsel och andra naturvårdande tekniker.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:515 av Anders Alftberg och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja arealgränsen för undantag från avverkningsanmälan från dagens 0,5 hektar till 2,0 hektar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:524 av Anders Alftberg och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta det nuvarande systemet med avverkningsanmälningar med egenkontroll för skogsägare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:547 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att möta klimatförändringarna, minska skadegörarnas påverkan på skogen och möjliggöra balansen mellan tillväxt, produktion och naturvärden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa nya naturreservat i produktionsskogar och om att skydd i större utsträckning ska bygga på naturvårdsavtal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska skogspolitiken måste utgå från ett aktivt och hållbart brukande av den svenska skogen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:657 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av kompensation till skogsägare när artskyddsförordningen tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt kulturvirke och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:805 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avverkningsanmälan och dess offentlighet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:975 av Helena Lindahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att effektivisera handläggningstiden för avverkningsanmälningar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:992 av Helena Lindahl m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge berörda myndigheter, såsom Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, i uppdrag att tydliggöra att det är staten, inte skogsägaren, som har utredningsansvaret gällande förekomster av arter i skogen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1900 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stimulera ett hållbart och variationsrikt skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2098 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att underlätta för en ökad kemisk bekämpning av granbarkborren och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2263 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att revidera och se över EUDR-kraven och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2266 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra statens ansvar för att sköta reservaten mycket bättre och tydligare så att granbarkborren inte belastar och orsakar skador på grannfastigheter och på kringliggande skog, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2308 av Markus Selin m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge regeringen i uppdrag att utreda incitament för skogsägare att lagra mer koldioxid i skogen, samtidigt som råvarutillgången för klimatsmart substitution värnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge regeringen i uppdrag att verka för att förädlingsgraden ska öka i den svenska skogssektorn i syfte att stärka sektorns konkurrenskraft

och öka kolinlagringen i skogsprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2340 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en plan på hur vi ökar skogsproduktionen för att klara miljömålen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2453 av Mats Green (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett system för ersättning för beslagtagna mark på grund av art- och habitatdirektivet samt artskyddsförordningen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2514 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta vara på de unika skånska förutsättningarna för skogen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är bra för klimatnyttan att bruka skog och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka skogsägares rättigheter och förutsebarhet, förbättra villkor för skydd av naturvärden samt anpassa skogspolitiken efter regionala variationer i klimat, mark och trädslag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2784 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta fram förslag på lagstiftning i syfte att stoppa avverkning av skogar med höga naturvärden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frivilliga avsättningar ska vara långsiktiga och dokumenteras och kvalitetssäkras ur naturvärdessynpunkt för att ingå i det nationella miljö kvalitetsmålet Levande skogar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta en nationell målsättning om att 30 procent av skogsmarken långsiktigt ska skyddas i ekologiskt sammanhängande nätverk med avseende på naturtyp och geografisk utbredning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ändras så att skogar med särskilt höga värden för

- rekreation och friluftsliv ska bli föremål för avverkningsansökan och kunna undantas från åtgärder och exploatering som inte främjar dessa värden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att införa tydlig arealbegränsning för kalhyggenas storlek inom skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell målsättning om att minst 30 procent av det totala skogsbruket bör ske med hyggesfria skogsbruksmetoder år 2030 bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta en nationell målsättning om att trakthyggesbruket på längre sikt bör vara utfasat och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att se över förutsättningar för en naturvårdsavgift inom skogsnäringen i syfte att bidra till stärkt finansiering av ökat skogsskydd och därmed även stärka förutsättningarna för att fler skogsägare ska ges ersättning vid intrång, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att styrmedel och incitament bör införas för att främja landskapsplanering för skoglig biologisk mångfald och ett varierat skogsbruk för hållbart uttag av biomassa och tillkännager detta för regeringen.
 26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av skogslagstiftningen i syfte att stimulera till en ökad andel blandskog genom reglering av föryngringsåtgärder, röjning och gallring och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftning som förbjuder åtgärder inom skogsbruket som försvagar ekosystemets bärkraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagkrav på skyddszoner mot vatten samt hänsyn för att återskapa naturvärden bör införas och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en reglering inom skogsbruket bör införas som lagfäster att minst 20 procent av träden lämnas kvar som långsiktig miljöhänsyn vid avverkningar och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöhänsynen ska stärkas genom att effektiva sanktionsmöjligheter införs för brott mot hänsynsreglerna i skogsvårdslagen och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur skogsvårdslagen kan inarbetas under miljöbalken och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att en översyn av skogspolitiken genomförs i syfte att stärka uppfyllelsen av våra miljökvalitetsmål och för att uppnå ett hållbart nyttjande av naturresurser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2817 av Birger Lahti m.fl. (V):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med hur man från statligt håll kan bidra till att skogsindustrin tillsammans med forskningsvärlden ges möjligheter till omställning och hållbarhet för att skapa högst samhällsnytta och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2833 av Helena Lindahl m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationellt fridlysta arter inte avsevärt ska kunna försvåra skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skogsägars rätt till ersättning om möjligheten till brukande inskränks och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvidgade väntansavtal och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med bioekonomiutredningens föreslagna åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en handlingsplan för bioekonomi inom EU som tydliggör och värderar skogens roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka statliga marker som kan avyttras i mindre poster för att stärka det enskilda ägandet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över bolags möjligheter att köpa enskilt ägd mark när reservat bildas på deras mark och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2984 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att säkerställa möjlighet till tillfälligt sänkt eller pausad avgift för offentlig kontroll vid extraordinära växtskadegörarutbrott samt samordnad tillsyn mellan myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3129 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sekretessbelägga avverkningsanmälningar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3259 av Camilla Brunsberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skapa långsiktigt goda förutsättningar för skogsbruket och skogsindustrin samt om att se över möjligheten att stärka skogsägarnas äganderätt och brukanderätt och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra skogsskötselmetoder som leder till ökad variation med en ökad lövandel och återställda våtmarker och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot kalavverkning i särskilt klimat känsliga områden, med exempelvis risk för ras och skred, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

180. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilken mark som är lämplig att återbeskoga och hur, utan att det konkurrerar med livsmedelsproduktionen eller försvarar uppfyllandet av andra miljömål, och tillkännager detta för regeringen.
181. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag om ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring och tillkännager detta för regeringen.
183. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga omloppstider genom att den lägsta åldern för förnygringsavverkning höjs med 30 procent, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
187. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skogsstyrelsen i samverkan med Naturvårdsverket i uppdrag att utveckla en stödjande digital infrastruktur för skogsägare för att främja såväl offentlig som privat finansiering av åtgärder för ökad kolinlagring och minskad avgång av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.

188. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att storleken på kalhyggen, och den sammanlagda storleken på tidsmässigt och rumsligt närliggande hyggen, begränsas och att det sätts stopp för kalhyggen i särskilt klimat känsliga områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
189. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett etappmål inom miljömålssystemet om att hyggesfria metoder ska tillämpas på minst 30 procent av den yta som utgörs av produktionsskog till 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
193. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram styrmiddel som stimulerar nya affärsmodeller där klimat- och miljönytta integreras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
201. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kolinlagringen i träprodukter genom att vidta åtgärder som styr den svenska produktionen av träprodukter från kortlivade mot högre andel långlivade träprodukter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3427 av Emma Nohrén m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga miljöbalkens hänsynsregler genom att införa tydliga krav på klimatanpassning inom skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa krav på samråd för samtliga skogsbruksåtgärder i utpekade riskområden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett tillståndsförfarande för avverkning i branta och instabila områden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skogsstyrelsen utökat bemyndigande och resurser för att ställa krav på klimatanpassning vid skogsbruksåtgärder samt stärkt tillsyn och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av nuvarande lagstiftning i syfte att identifiera och åtgärda hinder för ett effektivt klimatanpassningsarbete i skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en bred rådgivningskampanj riktad till skogsägare om klimatanpassning och naturnära skogsbruksmetoder och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett undantag från återbeskningsplikten i bryn mot jordbruksmark för att stärka den biologiska mångfalden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om styrning av skogsråvara från kortlivade produkter till mer långlivade och tillkännager detta för regeringen.
100. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell samordnare och stöd till aktörer på marknaden som bygger upp en trävarubransch med långlivade träprodukter av lövträ i takt med att lövträd ökar i skogsbrukssektorn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C):

148. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att stärka bioekonomins roll i klimatomställningen samtidigt som tillväxten i den brukade skogen ökar för att nå klimatmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
149. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att den kommande nationella bioekonomistategin belyser bioekonomins potential att minska Sveriges beroende av fossila källor genom substitution samt dess förmåga att bidra till uppfyllelse av EU:s klimatmål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhet inom skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandling om kommande relevant lagstiftning ska säkerställa att svensk skogspolitik fortsatt ska utformas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kommande förhandlingar ska verka för att öka kompensationen till skogs- och markägare som vill bidra till ökad klimat- och miljönytta samt biologisk mångfald, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utrymmet för nationell och regional anpassning av EU-regler som berör skogen ska öka och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska vara pådrivande för att EU-kommissionen ska ta fram en handlingsplan för bioekonomi som tydliggör och värderar skogens roll för att skapa viktig råvara som möjliggör klimatomställningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S):

73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skogsägandets roll som motor för jobb, investeringar och ekonomisk trygghet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna de två jämställda målen om produktion och miljö i skogen och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydd av värdefull skog och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla skogens roll i klimatarbetet och dess bidrag till en växande bioekonomi och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogsbruket ska bedrivas med rätt träd på rätt plats och med rätt avverkningsmetod för att uppnå miljö-, klimat- och produktionsmål och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ständigt utveckla effektiva och hållbara skogsbruksmetoder och tillkännager detta för regeringen.
79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta vara på mer grot från skogen utan att störa den biologiska mångfalden och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Skogsstyrelsens uppdrag att klimatanpassa skogen och bekämpa granbarkborre, törskate och andra skogsskadegörare och tillkännager detta för regeringen.
81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka forskning och innovation med fokus på hållbara brukningsmetoder, klimatanpassning, virkeskvalitet och skogens roll i bioekonomin och tillkännager detta för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av rådgivning till skogsägare och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensförsörjning, arbetsvillkor och jämställdhet inom skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.

85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att värna och stärka rådgivningen för ökad tillväxt i skogen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Motioner som bereds förenklat		
2025/26:524	Anders Alftberg och Robert Stenkvis (båda SD)	
2025/26:547	Isak From och Åsa Karlsson (båda S)	1 i denna del
2025/26:805	Mikael Larsson (C)	
2025/26:975	Helena Lindahl (C)	
2025/26:992	Helena Lindahl m.fl. (C)	
2025/26:2098	Sten Bergheden (M)	
2025/26:2266	Sten Bergheden (M)	
2025/26:2308	Markus Selin m.fl. (S)	1
2025/26:2340	Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M)	
2025/26:2514	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1 och 2
2025/26:2784	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	14, 15, 20–22 och 24–32
2025/26:2817	Birger Lahti m.fl. (V)	20
2025/26:2833	Helena Lindahl m.fl. (C)	1, 5, 9, 11 och 12
2025/26:3129	Kjell-Arne Ottosson (KD)	
2025/26:3421	Katarina Luhr m.fl. (MP)	29 och 31
2025/26:3422	Katarina Luhr m.fl. (MP)	180, 181, 183, 187–189 och 193
2025/26:3427	Emma Nohrén m.fl. (MP)	7
2025/26:3428	Emma Nohrén m.fl. (MP)	51
2025/26:3582	Rickard Nordin m.fl. (C)	148 och 149
2025/26:3596	Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C)	70
2025/26:3733	Åsa Westlund m.fl. (S)	78–80